



Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Sexuální asistentky ve veřejném diskurzu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **REHABILITACE**

Autor: Veronika Tichovová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Alena Kajanová, PhD.

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem Sexuální asistentky ve veřejném diskurzu jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 3. 5. 2017

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Aleně Kajanové, PhD., za cenné rady, čas a trpělivost, které mi věnovala. Poděkování patří i mé rodině za obětavou pomoc a podporu při zpracování mé bakalářské práce.

Sexuální asistentky ve veřejném diskurzu

Abstrakt

Tato předkládaná bakalářská práce je zaměřena na postoje diskutujících na internetovém fóru www.idnes.cz k tématu sexuální asistence. Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí: teoretické a praktické. Teoretická část pojednává o sexualitě osob s disabilitou a potřebnosti sexuální výchovy, která je stále nedostačující. Dále v ní uvádím definici sexuální asistence a zavedení jejích služeb do České republiky.

V praktické části se zabývám popisem metodiky samotného výzkumu, interpretací a prezentací výsledků výzkumného šetření. S ohledem na cíl této bakalářské práce a specifickou výzkumnou souboru byla zvolena kvalitativní výzkumná strategie. Jako výzkumnou metodu jsem využila sekundární analýzu dokumentů. Při zkoumání jazykových prostředků diskutujících byly použity prvky diskurzivní analýzy.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat postoj diskutujících internetového fóra www.idnes.cz ke článkům sexuální asistence. Z výše uvedeného cíle jsem stanovila tyto výzkumné otázky: Je postoj diskutujících k sexuální asistenci negativní? Jsou sexuální asistentky vnímány jako prostitutky?

Výzkum k této bakalářské práci probíhal v měsících leden až březen roku 2017. Z internetových stránek www.idnes.cz jsem vybírala příspěvky, které se vyskytovaly pod články sexuální asistence a které byly vhodné pro mé výzkumné šetření a pro naplnění mého cíle.

Z výzkumného šetření vyplynulo pět nejčastějších kategorií. Názorově nejsilnější byla kategorie Sexuální asistentky jsou prostitutky. Následovala kategorie Odpůrci, Zastánci, Cenová nedostupnost a Pochybovači.

Dalším důležitým poznatkem bylo, že i přes aktuálnost sexuální asistence je povědomí široké veřejnosti nedostatečné a částečně zkreslené chybějícími informacemi, což je do značné míry způsobeno tabuizovaností daného tématu.

Práce může být použita jako podklad pro další zkoumání nebo jako zdroj informací pro širokou veřejnost.

Klíčová slova

sexuální asistence; sexualita; sexuální výchova; osoby s disabilitou

Sexual assistants in public discourse

Abstract

This bachelors thesis focuses on attitude of posters on the internet discussion forum www.idnes.cz to the subject of sexual assistance. The thesis is divided in two parts: theoretical and practical. The theoretical part concerns sexuality of disabled persons and necessity of sexual education that is still not sufficient. In this part I also define sexual assistance as such and it's introduction in the Czech Republic.

In the practical part I describe methodology of the actual research, I interpret and present the results of the research investigation. Concerning the goal of this bachelors thesis and specificity of researched area I applied qualitative research strategy. I also used secondary analysis of documents as a research method.

The Goal of this bachelors thesis is to analyse the attitudes of posters on the internet discussion forum www.idnes.cz to articles about sexual assistance. From the above mentioned goal of the thesis I determined following questions: Is attitude of posters to the sexual assistance negative? Are sexual assistants considered to be prostitutes?

Research for this bachelors thesis took place from January 2017 to March 2017. I have been selecting those posts from the website www.idnes.cz, that were situated below articles regarding sexual assistance and were suitable for my research investigation.

The research investigation revealed that there were five most common categories of opinions. Most common opinion category was that sexual assistants are prostitutes. Following categories were: oponents, supporters, unavailability due to high price and doubters.

Another important finding was that even though sexual assistance is current issue awareness of broad public is insufficient and distorted which is to a large extend caused by making taboo of the sexual assistance.

This bachelors thesis can be used as a material for further research or source of information for the broad public.

Key words

sexual assistance; sexuality; sexual education; disabled persons

Obsah

| | |
|---|----|
| Úvod..... | 10 |
| 1 Teoretická část..... | 13 |
| 1.1 Sexualita osob s disabilitou | 13 |
| 1.1.1 Sexuální výchova osob s disabilitou | 14 |
| 1.1.2 Mýty a předsudky o sexualitě lidí s postižením..... | 15 |
| 1.2 Sexuální asistence- definice | 16 |
| 1.3 Sexuální asistence v České republice..... | 19 |
| 1.3.1 Právní rámec sexuální asistence | 22 |
| 1.3.2 Sexuální asistentky | 24 |
| 1.3.3 Osoby s disabilitou a jejich rodiny | 26 |
| 1.4 Sexuální asistence v zahraničí..... | 27 |
| 1.4.1 Švýcarsko..... | 27 |
| 1.4.2 Německo | 28 |
| 1.4.3 Další státy zabývající se sexuální asistencí..... | 29 |
| 2 Cíl práce a výzkumné otázky | 31 |
| 2.1 Cíl práce | 31 |
| 2.2 Výzkumné otázky..... | 31 |
| 3 Metodika..... | 32 |
| 3.1 Použité metody a techniky sběru dat..... | 32 |
| 3.1.1 Metoda sekundární analýzy dat | 32 |
| 3.1.2 Diskurzivní analýza | 33 |
| 3.2 Charakteristika výzkumného souboru..... | 33 |
| 4 Výsledky..... | 35 |
| 4.1 Sexuální asistentky jsou prostitutky..... | 35 |
| 4.2 Odpůrci..... | 37 |
| 4.2.1 Finanční zneužívání osob s disabilitou | 38 |
| 4.2.2 Sexuální asistence je úchylná | 39 |
| 4.2.3 Sex není potřeba učit..... | 40 |
| 4.2.4 Diskriminace | 42 |
| 4.3 Zastánci | 43 |
| 4.3.1 Sex jako přirozená součást života..... | 43 |
| 4.3.2 Pomoc rodině | 44 |
| 4.3.3 Sexuální asistence je potřebná | 46 |
| 4.4 Cenová nedostupnost | 47 |
| 4.5 Pochybovači | 49 |

| | | |
|-------|-------------------------------|----|
| 4.5.1 | City do práce nepatří..... | 49 |
| 4.5.2 | Chybí asistenti pro ženy..... | 50 |
| 4.5.3 | A co daně? | 50 |
| 5 | Diskuze | 51 |
| 6 | Závěr..... | 56 |
| 7 | Seznam literatury | 58 |

Úvod

Tématem této bakalářské práce je poskytování služeb sexuální asistence osobám s disabilitou. V teoretické části se budu snažit přiblížit čtenáři problematiku sexuality a sexuální výchovy osob s disabilitou, analyzovat a popsat situaci ohledně sexuální asistence v České republice a představit některé zahraniční země, kde je sexuální asistence zavedena a zákonem stanovena, ale i země, kde jsou tyto služby odmítány.

Hlavním důvodem zavedení služeb v České republice, je pomoc osobám s disabilitou naplňovat svou sexualitu se všemi jejími atributy, neboť mnozí z nich nevědí, že mohou dosáhnout intimního uspokojení. Sexuální asistence není pouze o poskytování sexuálních služeb, ale cílem je edukovat klienta, naučit ho pracovat s vlastní sexualitou a posílit, aby mohl fungovat sám a navázat partnerský vztah.

Povědomí společnosti o sexualitě osob s disabilitou je stále mizivé. Problém nezřídka kdy bývá nalezen i na straně rodičů, kteří potřeby svých potomků radši přehlížejí a považují své potomky za věčné děti. Přehlížení potřeb může být způsobeno i tím, že rodič neví, jak má ke svému potomkovi správně přistupovat. Nesprávné zacházení můžeme nalézt i u některých pracovníků ve zdravotnických zařízeních, kteří se starají o osoby s disabilitou.

Po zavedení služeb sexuální asistence se rozběhly debaty o této problematice. Ohlasy diskutujících na internetových fórech byly motivací k výběru bakalářské práce. Prolínání možností pohledu na služby sexuální asistence pro mě bylo zajímavým námětem ke zkoumání.

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit postoje diskutujících na internetových stránkách www.idnes.cz k tématu sexuální asistence. Výzkumné otázky jsem stanovila takto: Je postoj diskutujících k sexuální asistenci negativní? Jsou sexuální asistentky vnímány jako prostitutky?

Výzkumná část bakalářské práce obsahuje teoretický popis samotného výzkumu, interpretaci a prezentaci výsledků výzkumného šetření. Jako výzkumnou metodu jsem využila sekundární analýzu dat a při zkoumání konkrétních jazykových forem diskutujících byly použity prvky diskurzivní analýzy.

Domnívám se, že výsledky výzkumné části mohou pomoci vysvětlit aktuální pozici sexuální asistence v České republice a nastínit obavy, které diskutující k danému tématu vyjadřují.

1 Teoretická část

1.1 *Sexualita osob s disabilitou*

V této kapitole se budu zabývat sexualitou a sexuální výchovou osob s disabilitou. Hlavním cílem této kapitoly je vystihnout situaci, ve které se mnozí z výše zmíněných ocitají.

Sexualita je přirozenou součástí lidského života a pro vývoj osobnosti je velmi důležitá. Šrámková in Weiss (2010) uvádí, že sexualita každého z nás má své vyjádření ve všech etapách lidského života, jak v dětství, dospívání, dospělosti, ale i stáří. Autorka dále uvádí, že sexuální chování má pro každého z nás různé poslání. Podle Spilkové in Weiss (2010) to může být podpora vlastní sebeúcty, rozvoj společenských a intimních vztahů, zdroj vzrušení a potěšení, rozvoj dominance a subdominance, uvolnění napětí, projev agrese nebo může sloužit jako nástroj pro materiální zisk. Definic lidské sexuality bychom našli nepřeberné množství, neboť se všichni bez rozdílu rodíme se sexuálními potřebami. Kozierová in Volfová a kol. (2008) tvrdí, že neexistuje žádná přímá souvislost mezi inteligencí, sexualitou a postižením. Lidé s disabilitou mají stejná práva jako ostatní občané, tedy i právo na sexuální projevy, výchovu, osvětu a v neposlední řadě také na ochranu proti využívání a zneužívání (Kozáková, 2013). Sexualita nezahrnuje pouze fyzický sex, ale i potřebu intimního kontaktu s blízkým člověkem, spokojenost a pocit potřebnosti pro jiné, prožitek silného citu, sounáležitost, oporu, rodičovství a potřebu zachování rodu (Venglářová, Eisner, 2013). Autoři v následujících čtyřech větách dále uvádějí, že sexualita je tabuizovaná mnohem více, než jiné potřeby člověka. Naplňování potřeb bylo vždy podmiňováno společenskými pravidly, co je správné a co zakázané. Tyto představy jsou však vzdálené vědeckým důkazům. Pokud bychom se nesnažili tyto představy překonávat, nikdy by nemohl nastat alespoň částečně uspokojivý sexuální život všech bytostí. V České republice v posledních letech dochází ke kvalitativnímu obratu v přístupu k lidem s disabilitou, prosazuje se úsilí o skutečnou integraci do majoritní populace v materiální sféře, ale i v zapojení do běžného života (Koláčková, Kodymová 2010).

V dnešní době téma sexuality osob s disabilitou nabralo nový směr, toto téma vyvrací staré mýty a začíná akceptovat sexualitu jako přirozenou součást života každého z nás. Pokrok v oblasti sexuality zaznamenala i sexuální asistence, s jejímž zavedením do praxe přišly i bouřlivé ohlasy a nepochopení ze strany široké veřejnosti.

1.1.1 *Sexuální výchova osob s disabilitou*

Štěrbová (2012) uvádí, že sexuální výchova u osob s disabilitou se odehrává často mlčením. Mlčí rodiče, zdravotnický personál, pedagogové, poradci. Autorka zmiňuje, že na znevýhodněné osoby je stále pohlíženo jako na asexuální bytosti, které nemají stejné prožívání, přání a touhy, jako by nemohli zažívat v důsledku znevýhodnění zklamání, nelibost nebo naopak libost, rozkoš a jemnost a další pocity spjaté s intimitou vztahu k sobě samému či k druhé osobě. Sexuální výchova není pouze naplnění práva na vzdělání v oblasti sexuality, ale je součástí informovanosti a umožňuje svobodné rozhodování, přijímání odpovědnosti a slouží také jako prevence rizikového chování (Štěrbová, 2012). Jak uvádí Andrews (2016), je zcela přirozené mít obavy z dospívání postižených dětí. Důležité je, aby sexualita mladých dospívajících byla podporována a podněcovala diskuze kolem jejich sexuálních pocitů, strachu a touhy (Andrews, 2016). Mitlohner (2007) zmiňuje, že postoje k sexualitě osob s disabilitou jsou ovlivněny podmínkami, ve kterých žijí. Práva týkající se sexuality je obtížné zajistit například v ústavních zdravotnických zařízeních, zde záleží na přístupu personálu, který často není dostatečně proškolen nebo problematiku sexuality přehlídí (Mitlohner, 2007).

Zvěřina (2003) píše, že stane-li se z určité oblasti tajemno, doprovázené okázalým mlčením, pak je velmi těžké toto mlčení prolomit. Autor (2003) také uvádí, že obklopíme-li mlčením tak důležitou součást života jako je sex, nemůže nikdo očekávat pozitivní důsledky. Negativním výsledkem je například neznalost anatomie a fyziologie lidského těla, sexuality, rizicích reprodukce, zneužívání apod. Sexuální výchova je zárukou zodpovědného přístupu mladých lidí k sexualitě, přebírání zodpovědnosti a vyhýbání se rizik (Zvěřina, 2003). Sakellariou (2016) předpokládá, že vzdělávání v oblasti sexuální výchovy může pozitivně ovlivnit i postoje společnosti na osoby s disabilitou.

Volfová a Velemínský (2008) uvádějí stanoviska týkající se sexuálního života, Podle autorů (2008) má každý člověk, ať zdravý nebo s postižením, právo na uspokojivý sexuální život, který se liší pouze možnostmi, projevem a touhou každého jedince. Všechny formy sexuálních aktivit jsou si rovnocenné. Dále uvádějí, že cílem podpory osob s disabilitou je pomoc v prožívání sexuality v takové míře, jakou si sami zvolí. Pochopit erotické a citové potřeby osob s disabilitou znamená chápat jejich sexuální vývoj v závislosti na věku, pohlaví, stupni a typu postižení a míry poskytované podpory a pomoci. Dle Ipsera (2015) každého uspokojí něco jiného, někomu stačí cítit tělesné teplo, hlazení nebo doteky, jimiž je potřeba naplněna.

Málokdo si dokáže sexualitu spojit se světem osob s disabilitou, raději o tom veřejnost nemluví. Někteří jedinci nemají to štěstí prožít plnohodnotný partnerský vztah. V prožívání uspokojivých potřeb je sexuální asistence důležitá, neboť skýtá řešení, jak lidem s disabilitou pomoci v otázkách sexuálního chování.

1.1.2 Mýty a předsudky o sexualitě lidí s postižením

Otázky týkající se sexuality a postižení jsou tabu nejen ze strany široké veřejnosti, ale i od samotných lidí s postižením (Hanková, Vávrová, 2016). Podle autorek (2016) je příčinou těchto mýtů nedostatečná informovanost veřejnosti, rodiny i samotných pracovníků v sociálních službách. Mnoho jedinců s disabilitou se cítí být diskriminováno v oblasti naplňování svých sexuálních potřeb (Venglářová, Eisner, 2013). Hanková a Vávrová (2016) rozebírají šest nejčastějších mýtů a snaží se je vyvrátit.

1. Lidé s postižením jsou asexuální.
 - Každý z nás je sexuální bytostí bez ohledu na fyzické, mentální nebo emocionální postižení, všichni potřebují lásku, náklonnost, intimitu a přijetí od společnosti (Mandzáková, 2013). Lidé s různými druhy postižení různě upravují svůj život v mnoha oblastech včetně sexuality. Je nutné brát ohled na přání a potřeby každého jedince, aby nedocházelo k omezování práv (Venglářová, 2013).
2. Lidé s postižením nejsou žádoucí.
 - Všichni mají své kvality a přednosti, které mohou druhým připadat atraktivní, přitažlivé a mohou být zárukou fungujících partnerských a sexuálních vztahů (Hanková, Vávrová, 2016).
3. Lidé s postižením nemohou mít „opravdový sex“.
 - Samotné vymezení opravdového a neopravdového sexu tento mýtus vyvrací. Nikde se o tomto vymezení nepíše, nikde není stanoveno, co přesně spadá do těchto kategorií. Veškeré touhy a potřeby jsou ryze individuálního charakteru (Hanková, Vávrová, 2016).
4. Lidé s disabilitou se mají zabývat jinými věcmi, než je sex.
 - Potřeba sexu spadá do základních biologických potřeb, jež zajišťují přežití člověka jako organismu (Hanková, Vávrová, 2016). Thorová (2012)

uvádí, že i osoby s disabilitou mají stejná práva jako ostatní. Nemůžeme z nich vyřadit právo na sexuální vzdělávání, vyjadřování sexuality, projevy citů a poskytování péče týkající se sexuality, dodává autorka (2012).

5. Lidé s disabilitou nemohou být sexuálně zneužiti.

- Volfová a Velemínský (2008) ve své publikaci *Prevence sexuálního zneužívání dětí a adolescentů se specifickými potřebami* poukazují na opačná tvrzení. Podle nich se právě osoby s disabilitou považují za jednu z nejrizikovějších skupin sexuálního zneužití.

6. Lidé s disabilitou nepotřebují sexuální výchovu.

- Vzhledem k faktu, že každý má právo na sexuální život, je velmi důležitá i osvětová činnost. Umožňuje prožívat plnohodnotný život, protože seznamuje jedince s riziky. Díky sexuální výchově se dokáže každý z nás v konkrétní situaci správně orientovat, rozhodnout či ubránit (Venglářová, Eisner, 2013). Sexuální výchova dle Eisenbergové (2015) je důležitou součástí vzdělávání každého z nás. U osob s disabilitou je vhodné sestavit program podle potřeb, intelektu a preferencí každého jedince.

1.2 *Sexuální asistence- definice*

Sexuální asistence je služba pro osoby s disabilitou, které nemohou naplňovat své sexuální touhy a potřeby v partnerském vztahu bez pomoci druhých, právě kvůli svému fyzickému, mentálnímu nebo kombinovanému postižení, asistenti/ky pomáhají klientům prožívat jejich sexuální potřeby jak pasivním tak aktivním způsobem. (Šídová, 2015). Walter (2008) vymezuje SA jako placenou službu pro postižené, seniory nebo jinak znevýhodněné jedince, kterou poskytují školení pracovníci - asistentky a asistenti, cílem je edukace v oblasti sebepoznání a seberealizace. V literatuře můžeme nalézt i jiná označení sexuální asistence a to například Körper-Kontakt-Service (servis tělesného kontaktu), surrogacy terapie (náhradní partnerství, alternativní zprostředkování partnerů/partnerek a práce jako dotykový pracovník/pracovnice (Šídová, 2013).

Sexuální asistenci dělíme na aktivní a pasivní formu. Pasivní sexuální asistence dle Vosáhla (2016) zahrnuje vše, co se týká komunikace, pomoci s prožíváním sexuality a sexuální výchovy, ale nezahrnuje fyzický kontakt s klientem. Pasivní sexuální asistence dle Šídové (2013) zahrnuje dále obstarávání ochranných a podpůrných prostředků

(pornografická díla, erotické pomůcky) pro osoby s disabilitou, nebo zprostředkování kontaktu na sexuální asistentku. V některých organizacích a zařízeních pečujících o zdravotně postižené osoby se tato forma běžně vyskytuje, pouze se o tom nemluví na veřejnosti (Vosáhlo, 2016). Neexistuje žádný standard vydaný státní správou, který by pojednával o této problematice, jsou taková zařízení, která mají jasně a otevřeně zpracovanou práci se sexualitou klientů, ale i taková, kde je sexualita klientů nadále tabu (Vosáhlo, 2016).

Podle Rozkoše bez rizika (©2010- 2017) pasivní sexuální asistence zahrnuje edukaci v oblasti bezpečného pohlavního styku, hygieny, rozpoznání rozdílů mezi ženou a mužem, vede ke zodpovědnosti za sexuální chování, učí komunikovat o pohlavním styku, vysvětluje jak si obstarat erotické časopisy, jak správně masturbovat, co je nepřiměřené sexuální chování, nastavuje hranice v otázce sexuality, informuje o tématu sexuálního násilí (zneužívání, nucení k sexuálním praktikám), pomáhá párům se začátkem pohlavního života a učí navazovat partnerské vztahy. Podle Šídové (2015) pasivní sexuální asistence necílí pouze na klienty, ale poskytuje v případě zájmu i poradenství pro příbuzné ohledně sexuality jejich blízkých či dětí. V České republice se často užívá i pojem intimní asistentka, náplň práce odpovídá aktivitám popsaným u pasivní SA, rozdílem však je, že intimní asistenci nabízí pracovníce pomáhajících organizací (Šídová, 2013). Intimní asistence aktuálně nemá ukotvení v systému profesí a v každé organizaci je tato profese nazvána jinak, vykonávají ji sociální pracovníce a pracovníce v sociálních službách (Rozkoš bez rizika, ©2010-2017).

Aktivní sexuální asistence podle Waltera (2008) pomáhá klienta aktivně zapojit do sexuálního aktu. Dále autor uvádí, že na rozdíl od prostituce, která je také za úplatu, nabízí služby profesionální sexuální asistent, který je seznámen s různými druhy postižení a individuálně se přizpůsobuje klientovi. Oproti pasivní formě se posouvá dále a dovoluje fyzický kontakt (Walter, 2008). Důležité je připomenout, že přímý fyzický kontakt nemusí být hlavním cílem, vždy záleží na domluvě mezi sexuálním asistentem a klientem (Vosáhlo, 2016). Podle Fegerta (2006) můžeme do aktivní SA zařadit pomoc postiženému páru při pohlavním styku, dále zahrnuje doteky ve smyslu tantrických masáží, objímání nebo pomoc s masturbací. Mnohdy jsou pomyslné hranice mezi pasivní a aktivní formou SA nejasné, nepřesně vymezené.

Kromě tělesné roviny sexuální asistence zahrnuje rovinu duchovní (intimitu, erotickou fantazii, masáže a doteky). Umožňuje klientovi vnímat sexuální identitu.

Potlačení a vytěsnění sexuální touhy negativně působí na psychiku a může vést k agresi a změně osobnosti (Augstenová, 2016). Ve většině případů zde panovala totální sexuální abstinence znevýhodněných osob, která byla nesmírně krutá, díky službám sexuální asistence je lidem s disabilitou umožněno žít normální život. (Doležal, 2015). Podle Augstenové (2016) je sexuální asistence možnost, jak naplnit sexuální potřeby, zvýšit sebevědomí, nestydět se za své tělo ani o něm mluvit a otevřeně hovořit o svých sexuálních fantaziích, klient by pod vedením asistentky měl porozumět sexualitě a naučit se s ní pracovat. Milan Langer (2016) tvrdí, že nejdůležitější erotický orgán je mozek. Pokud klienti budou věřit sami sobě, mohou cítit, že vzbuzují zájem. Pokud budou chtít, mohou to skutečně dokázat (Langer, 2016).

Prof. Pracht (2011) uvádí devět významných kritérií, na které je potřeba myslet před zavedením sexuální asistence:

1. Dobrovolné rozhodnutí - Klient by se sám měl rozhodnout, jestli je pro něj SA vhodná.
2. Individuální přístup - Ke každému klientovi se musí přistupovat individuálně, podle jeho přání, potřeb a schopností.
3. Pouze na přání - Sexuální asistence by neměla být prováděna pod nátlakem, ale na přání klienta. Problémem jsou případy klientů, kteří svá přání mnohdy nemohou slovně vyjádřit.
4. Sebeuspokojení - Aktivní sexuální asistence by neměla být prováděna v případě uspokojování sexuálních choutek, ale pouze v případech, pokud klient nemá žádné jiné možnosti, např. u klientů trvale upoutaných na lůžko.
5. Vedení ke svépomoci - Asistenti názorně na svém těle předvedou různé techniky masturbace nebo použijí didaktické materiály s ukázkami.
6. Uznání vztahů - Na začátku spolupráce musí být vysvětleno, že práce asistentů je součástí celého týmu.
7. Externí služby - Aktivní sexuální asistence by měla být prováděna někým mimo zařízení, aby nedošlo ze strany klienta k citové angažovanosti.
8. Priorita pasivní sexuální asistence.
9. Dbát na práva a povinnosti.

1.3 Sexuální asistence v České republice

Vidurová (2014) uvádí, že pojem sexuální asistence byl v České republice poprvé použit na Mezinárodní konferenci: „Ze sexbyznysu na trh práce“ v roce 2013. Konferenci pořádala nezisková organizace Rozkoš bez rizika, která se snažila získat informace o dopadu legalizace prostituce v Německu a Holandsku (Vidurová, 2014). Jedna z přednášek se právě týkala sexuální asistence. Z této konference vyšel průvodní text „Od sexuálních služeb k sexuální asistenci“ (Šídová, 2013). Následoval ohlas ze stran médií, organizací, rodičů a samotných osob s disabilitou. Díky vesměs pozitivním reakcím se nezisková organizace Rozkoš bez rizika začala hlouběji věnovat problematice související se sexualitou osob s postižením (Rozkoš bez rizika, ©2010- 2017). V roce 2014 byl organizací představen projekt Právo na sex. Vycházel z domněnky, že lidé se znevýhodněním mají právo prožívat sexualitu stejně jako zdraví lidé (Rozkoš bez rizika, ©2010-2017). V ČR tato práva doposud nebyla dostatečně podporována. Docházelo tak k upírání základních lidských práv lidem s postižením, nepřebírali zodpovědnost za sexualitu a přetrvávaly mýty o sexualitě. Projekt byl realizován 1. 11. 2014 – 31. 12. 2015 ve spolupráci organizace Rozkoš bez rizika a partnerské švýcarské organizace InSeBe(Šídová, 2013). Hlavním cílem byl přenos zkušeností a praxe se vzděláváním sexuálních asistentek a intimních asistentek. Pracovníci z R-R si nechali vypracovat právní posudek k posouzení tématu a zda je v souladu s právním řádem ČR (Vidurová, 2014).

Další cíle projektu Právo na sex (Pšenicová, 2014):

- vytvoření základního systému vzdělávání intimních asistentů/asistentek
- proškolení současných či budoucích intimních asistentek/tů a pracovníků/íků pomáhajících profesí partnerskou organizací a expertkou ze Švýcarska na intimní asistenci
- rozšíření vhledu do problematiky sexuality osob s disabilitou a celkové otevření tématu intimní asistence jako legitimní potřebě osob se znevýhodněním
- vytvoření etického kodexu intimních asistentů/asistentek
- vytvoření sítě či databáze organizací, které společně budou sdílet dilemata spojená s intimní asistencí a obecně s ukotvením profese intimní asistence v systému profesí

- přiblížit Českou republiku zahraničním zemím, kde je téma sexuality osob s disabilitou na vyšší úrovni (Pšenicová, 2014).

Šídová (2015) uvádí, že v rámci projektu proběhly 3 workshopy, mezinárodní konference, a založil se web k propagaci tématu sexuální asistence, díky projektu se podařilo navázat spolupráci s odborníky ze zahraničí, kteří se věnují tématu osob s disabilitou a sexuální asistencí. Proškolilo se prvních pět sexuálních asistentek. Tým autor se dále zmiňuje, že tyto ženy absolvovaly připravené kurzy, zúčastnily se stáže a prošly školením s Petrem Eisnerem (lektorem a odborníkem na sexualitu osob s postižením). Důležitý byl i mediální úspěch, který nejenže informoval širokou veřejnost, ale informace o sexuální asistenci se rozšířily na Slovensko, Polsko i Maďarsko. (Šídová, 2015).

Organizace Rozkoš bez rizika (©2010-2017) nabízí kurzy na téma sexuální asistence a její podoby nejen v České republice, cílem těchto kurzů je seznámit účastníky se sexuální asistencí, jaká má pravidla, možnosti, limity a právní ukotvení v České republice. Organizace dále uvádí, že kurz může naučit i správnému zacházení se sexuálními pomůckami a je určen pracovníkům a pracovnícím organizací, kteří se věnují práci s lidmi s disabilitou, sociálním pracovníkům, metodikům, pečovatelkám a dalším. Orientační cena za 1h je 1000,- Kč, konečná částka je závislá na rozsahu přednášky, kurzu a počtu osob (Rozkoš bez rizika, ©2010-2017).

O sexuální asistenci informuje i časopis *Vozíčkář* (©2013), tento časopis se vydává od roku 1986. Hlavním důvodem je pomoc lidem s postižením, kteří postrádají informace ovlivňující kvalitu života. *Vozíčkář* za svou dobu vydal nespočet článků o problematice týkající se sexuality. Texty pojednávající o sexuální asistenci se začaly psát díky projektu *Právo na sex* (časopis *Vozíčkář*, ©2013).

Od října 2015 je čtenářům zpřístupněna intimní poradna. Je to první služba svého druhu, která řeší problematiku sexuality, zavolat do poradny můžou přímo klienti s postižením, rodiče, přátelé, sociální pracovníci (časopis *Vozíčkář*, ©2013). Veškeré dotazy se snaží zodpovědět Aleš Vosáhlo, absolvent školení organizací InSeBe ze Švýcarska, která se zabývá školením sexuálních asistentů a samotnou sexuální asistencí (Liga *Vozíčkářů*, © 2013). Vosáhlo vychází ze zkušeností ze zdravotnictví a problematikou sexuality osob s disabilitou se zabývá zhruba od roku 2000. Poradna není pouze o sexu a uspokojení, ale může lidem poradit i v partnerských problémech,

nasměrovat v budování vztahů a především o rozvoji společenského života, tato poradna dává volajícím šanci hovořit o intimních věcech (časopis *Vozičkář*, ©2013).

V prosinci 2016 proběhla v kinech premiéra dokumentárního filmu „Miluj mě, jestli to dokážeš“ režisérky Dagmary Smržové. Dokument otevírá tabuizované téma sexuální asistence a nabízí vhled do intimního života lidí s postižením. Na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě získal cenu diváků. Dokument cílí na širokou veřejnost, mapuje mnohdy komplikovanou cestu za uspokojením a poodhaluje problém citové angažovanosti ze strany klienta. Další filmy, které vznikly za účelem odstranění předsudků sexuálního života osob s disabilitou jsou například *Hasta la vista*, *Šarlatová cesta*, *Sezení a Sexe, amour et handicap* (Hanková, Vávrová, 2016).

Od ledna 2016, po proškolení sexuálních asistentek, se zdánlivě situace na stránkách *Rozkoše bez rizika* přestala řešit, utichla. V posledním rozhovoru Lucie Šídová pro *Rozkoš bez rizika* (©2010-2017) uvedla, že sexuální asistence je velmi křehká věc, která potřebuje čas a větší pochopení ze strany veřejnosti, ale i státu. Pozornost měla být cílená na osvětové činnosti a projekty se zahraničními univerzitami a organizacemi, které se této činnosti věnují, podle potřeby se uvažovalo i nad dalším proškolením sexuálních asistentek i asistentů (Šídová, 2015).

První zpráva o sexuální asistenci po dlouhé době mlčení se objevila na stránkách *sexuální asistence.cz*. Od ledna 2017 Lucie Šídová již nepracuje pro organizaci *Rozkoš bez rizika*, ale založila s Petrou Hamerníkovou novou organizaci *Freya*. Tyto dvě ženy byly v *Rozkoši bez rizika* součástí týmu, který se podílel na rozvoji sexuální asistence v České republice. Na internetových stránkách organizace *Freya.cz* jsou uvedeny cíle jako je edukace a poskytování osvětových činností v oblasti prožívání vztahů a sexuality osob s disabilitou, ohrožených skupin jako například děti, mládež a osoby odkázané na pomoc druhých žijících v pobytových zařízeních. Zaměřuje se na vzdělávání pomáhajících profesí, studentů pomáhajících profesí, nebo pečujících osob v oblasti prožívání vztahů a sexuality. Cílem organizace *Freya* (2017) je:

- edukace a prevence v prožívání sexuality a vztahů
- odstraňování předsudků spojených se sexualitou
- navazování spolupráce státních a nestátních institucí, které se podílí na pomoci cílovým skupinám
- poukazování na potřebu změn v oblasti prožívání sexuality a vztahů osob, které nejsou schopny naplňovat svou sexualitu a potřebují asistenci

- poskytování poradenství, metodické podpory, koučink a supervize
- publikace článků, osvětových materiálů a spolupráce s médii (Freya, 2017).

Důležitým faktorem je i řešení počtu sexuálních asistentek v České republice. Momentálně působí pouze 5 vyškolených žen, které nestíhají pokrýt celou Českou republiku. Začínající organizace Freya (2017) by ráda proškolila další ženy i muže, kurz by byl zároveň otevřený pro širokou veřejnost. Freya chce dále posouvat a rozvíjet téma, nadále hodlá navazovat spolupráci s novými organizacemi a pořádat plánovaná setkání (Freya, 2017).

Situace v České republice se za poslední čtyři roky výrazně posunula. Toto téma je v populaci jistě stále tabuizované, ale je nutné o těchto problémech hovořit s respektem a důstojností.

1.3.1 Právní rámec sexuální asistence

V České republice není sexuální asistence zákonem definována, nicméně jsou v současné době její úkony chápány jako forma sexuálních služeb za úplatu stejně jako u prostituce.

Každý stát k prostituci přistupuje jinak, v ČR se uplatňuje aboliční přístup, což znamená, že prostituce není trestná, pouze se soustřeďuje na stíhání doprovodných činů jako trestný čin kuplířství nebo obchodování s lidmi (Šmíd, 2015). Stát nepovažuje samotné provozování prostituce za trestný čin, výjimkou je podle § 190 provozování prostituce v blízkosti školských zařízení (Šmíd, 2015). Definice trestného činu kuplířství dle trestního zákoníku č. 40/ 2009 Sb., § 189 zní takto:

- (1) *Kdo jiného přiměje, zjedná, zláká nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na čtyři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*
- (2) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1*
 - a. *v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo*
 - b. *jako člen organizované skupiny.*
- (3) *Odnětím svobody na pět až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.*

(4) *Odnětím svobody na osm až patnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.*

Šmíd (2015) uvádí, že před zahájením projektu Právo na sex požádala organizace Rozkoš bez rizika odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra, který je věcným gestorem problematiky obchodování s lidmi a sexuálního vykořisťování o vyjádření, do jaké míry je sexuální asistence v souladu s legislativou České republiky. Dále autor uvádí, že při řešení stanoviska odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality vycházel z předpokladu, že:

- sexuální asistentka poskytuje lidem kromě poradenství i sexuální služby za úplatu
- intimní asistentka radí znevýhodněným lidem v sexuální oblasti, ale neposkytuje sexuální služby za úplatu
- služby sexuální a intimní asistence jsou poskytovány zcela dobrovolně (nikoliv proti vůli postižené osoby).

Dále autor zmiňuje, že projekt sexuální asistence byl odborem schválen a prohlášen za legální, pokud organizace Rozkoš bez rizika dodrží pět základních pravidel:

1. Organizace nebude aktivním prostředníkem mezi asistentem a klientem. Nebude zprostředkovávat kontakt.
2. Organizace a sexuální asistentky budou spolupracovat pouze v činnostech osvětových, vzdělávacích a školicích.
3. Organizace může vytvořit jmenný seznam všech proškolených sexuálních asistentek, ale nesmí uvést osobní údaje pouze jedné jediné osoby. Osobní údaje budou poskytovány v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, tedy zejména po předchozím informovaném souhlasu sexuálního asistenta/asistentky.
4. Organizace nesmí požadovat za poskytnutí kontaktních údajů žádný hmotný prospěch a nesmí požadovat žádnou zpětnou vazbu. Nesmí se zkrátka tázat klientů, zda využili služeb a v jaké kvalitě.
5. Osvětové, vzdělávací a školicí akce a činnosti by ze strany Rozkoše bez Rizika měly být vykonávány takovým způsobem, aby nebyly schopny vyvolat v účastnících aktivní zájem provozování prostituce, aby nebylo naplněno jednání svádění.

Lucie Šídová v rozhovoru pro Rozkoš bez rizika (2015) uvedla, že zprostředkování služby ve smyslu předání kontaktu na sexuální asistentku je na hraně zákona. Pokud by

došlo k legalizaci sexuálních služeb, usnadnila by se práce mezi organizací, asistentkami a klienty, organizace by proškolené ženy mohla průběžně školit, nabízet supervize, podporovat je a držet určitou kvalitu služby (Šídová, 2015). Nastávají situace, kdy do organizace volají jedinci, kteří nemohou či neumějí sami vyhledat na internetu služby sexuální asistence a zákon organizaci nedovoluje osobní údaje poskytnout (Šídová, 2015).

Šmíd (2015) zmiňuje, že podle názoru odboru bezpečností politiky a prevence kriminality MV ČR může jakákoliv organizace zveřejnit seznam vyškolených asistentek, kontaktní informace nesmí být zveřejněny bez předešlého souhlasu sexuálních asistentek a dále by bylo vhodné, kdyby tento seznam obsahoval i kontaktní údaje na intimní asistentky. Český stát nestíhá osoby, které umožní jiným osobám inzerovat nabídku poskytování sexuálních služeb za úplatu (Šmíd, 2015).

1.3.2 Sexuální asistentky

Od ledna 2016 je na stránkách sexualniasistence.cz přístupný seznam vyškolených sexuálních asistentek.

Školící organizace Rozkoš bez rizika vybrala pouze ženy, se kterými dlouhodobě spolupracovala, byly vhodnými kandidátkami, neboť měly zkušenosti s prací v sexbyznysu a uměly pracovat s tělem (Šídová, 2013). Motivací pro rozhodnutí stát se sexuální asistentkou je nespočet, ženy velmi často přicházejí z prostředí klasické prostituce, kde již nedosahují dostačujících výdělků například kvůli vyššímu věku (Šídová, 2013).

Všech pět asistentek bylo anebo i nadále zůstává činnými v sexbyznysu i po absolvování kurzu a asistenci provozují spíše jako specifickou nadstavbu. Kurz nebyl přístupný široké veřejnosti, organizace si uvědomovala, že náplň školení nezahrnovala například praktický nácvik s tělem, navíc zde byly jisté obavy z průběhu a výsledků takové aktivity (Pšenicová, 2014). Každá sexuální asistentka je vázána Etickým kodexem (Rozkoš bez rizika, ©2010-2017). Tento kodex dle organizace Rozkoš bez rizika částečně navazuje na etická dilemata, která se s touto službou pojí, upozorňuje na absolutní transparentnost služby, ve smyslu nezatajování informací a dále se opírá o respektování důstojnosti a nezávislosti druhých osob, zodpovědnosti a mlčenlivosti. Hlavní zásadou je

vzájemná úcta a absolutní respektování intimního charakteru služby (Rozkoš bez rizika, ©2010- 2017).

Pokud na pasivní formu sexuální asistence budeme pohlížet pouze z etického hlediska, nemůžeme ji zavrhnout. Služba funguje především jako edukace, která je velmi důležitá i z hlediska prevence rizikového sexuálního chování či zneužívání. Veškeré složky, které pasivní sexuální asistence zahrnuje, v podstatě jedince učí manipulovat se svým tělem a vytvářet pozitivní vztah k sobě samému. Pohled na aktivní formu sexuální asistence je však odlišný. Jelikož není v zákoně stanoveno jinak, lze ji považovat za prostituci, respektive jako sexuální službu poskytovanou za úplatu. Zde vyvstává největší dilema, který nadnesl ve Francii Národní výbor pro etiku, že sex by měl být vždy spojen se vztahem a láskou (Vidurová, 2013). Podle Milfaita (2012) křesťanská víra chápe sexualitu jako obohacení vztahu mezi mužem a ženou, jestliže aktivní sexuální asistence zahrnuje sexuální interakci mezi asistentkou a klientem, není naplněná podstata sexuality, a tudíž lze soudit, že z etického hlediska aktivní sexuální asistence není morální. Na druhou stranu budou služby sexuální asistence využívat klienti se znevýhodněním a předpokládá se, že nebudou muset čelit ponižujícím situacím. Známé jsou případy, kdy byli klienti odmítnuti kvůli svému postižení nebo naopak museli zaplatit prostitutce dvojnásobnou cenu (Vosáhlo, 2016). Ani takové zacházení není morální a je na každém z nás, jaký postoj k aktivní sexuální asistenci zaujmeme.

Za sexuální asistentky se v současné době mohou považovat pouze ženy proškolené organizací Rozkoš bez rizika (©2010- 2017), každá sexuální asistentka má své vlastní internetové stránky, na kterých se klient může dozvědět:

- základní informace o sexuální asistenci
- nabídku služeb
- ceník služeb
- telefonický kontakt
- místo působení.

Šídová (2015) uvádí, že ceník služeb je téměř u všech asistentek stejný, cena nesmí přesáhnout 1200,-Kč/h. Dále autorka zmiňuje, že pokud by měl klient zájem o služby nabízené sexuální asistentkou, musel by se nejdříve zúčastnit kontaktní schůzky, setkání slouží k tomu, aby si asistentka a klient vyjasnili požadavky a očekávání, nastavily se hranice spolupráce a případně se od služby odstoupilo. Důvodem může být, že klient

očekává něco jiného, než mu může být ze strany sexuální asistentky nabídnuto, nebo se klient chová nevhodně, agresivně. Cena konzultace se pohybuje kolem 500,-Kč (Šídová, 2015).

Sexuální asistence není sociální služba, ale služba externí, proškolené ženy nejsou zaměstnankyněmi Rozkoše bez rizika, pouze s ní spolupracují. V rámci osvětových činností se účastní konferencí, kde vystupují se svými poznatky a účastní se supervizí (Rozkoš bez rizika, ©2010- 2016).

1.3.3 Osoby s disabilitou a jejich rodiny

Osoby s disabilitou jsou druhou stranou mince sexuální asistence. Milan Langer trpí od dětství podobnou nemocí jako je svalová dystrofie. Podobná proto, že spousta doktorů jen těžko určila přesnou diagnózu. Od dětství je na invalidním vozíku a pracuje pro Trend vozíčkářů, který poskytuje a podporuje sociální služby. Milan Langer (2015) se snaží motivovat lidi s postižením, aby právě oni se ozvali, nebáli se o tématu sexuální asistence mluvit se svým okolím. Pokud nebude dostatečná odezva právě od osob se znevýhodněním, nikdo nebude nucen toto téma řešit (Langer, 2015). Problém nastává ve chvíli, kdy potenciální klienti o alternativě vůbec nevědí, nebo sdělení nepochopí. Jsou to právě rodiny, kdo by se měl sexualitou osob s disabilitou zabývat, podporovat edukaci a nepokládat své potomky za malé děti (Mandzáková, 2013). Mnohdy se stává, že právě sexualitu jedince i sami stimulují a poskytují úlevu při dlouhodobé erekci (Sakellariou, 2016).

Jankovský (2006) uvádí, že opakovaný stres a frustrace, plynoucí z trvalého neuspokojování sexuálních potřeb je nutné řešit velmi citlivým způsobem. Výchova a vzdělávání osob s disabilitou představuje úsilí a vytrvalost. Šilerová (2013) píše, že rodiče, vychovatelé či personál v ústavních zařízeních si často neuvědomují, že i tito lidé mají sexuální citění, potřeby a i oni jsou sexuálními bytostmi, ačkoliv se jejich sexualita může projevat v jiných formách. Autorka v následujících čtyřech větách uvádí, že ve vývoji jedince, ať už s disabilitou nebo bez, nelze zastavit sexuální zrání s jeho projevy. Nemůžeme pomíjet fakt, že existuje libido. Každý z nás se rodí jako sexuální bytost a vyvíjí se v různých stádiích. Sexualita dětí a mladých dospělých je odlišná a dospělí by neměli posuzovat sexualitu ze své vlastní perspektivy. Mandzáková (2013) zmiňuje, že mnoho rodičů své potomky stále považuje za děti a tak se rodiny často dostávají do

situací, kdy projevy sexuálního chování nejsou vhodně korigované, protože nevědí, jak reagovat. Neinformovanost a nevědomost pak zvyšuje rizikové sexuální chování v dospělosti jako sexuální obtěžování, zneužívání a přenos pohlavních nemocí (Mandzáková, 2013).

Vidurová (2014) v následujících větách popisuje situaci, ve které se mnozí nacházejí. Leckdo by mohl předpokládat, že na služby sexuální asistence většina potenciálních klientů nadšeně čeká, opak je však pravdou. Převažuje strach z očekávání. Mnozí z nich neznají své tělo, bojí se doteků, reakcí svého těla a službu nechtějí zažít. Obavy, které se objevují, pouze potvrzují nutnost služeb sexuální asistence. To, že lidé s nikým nemohou sdílet intimní dotek, neznají své tělo a nejsou schopni stimulovat svou sexualitu, způsobuje obavy ze svého těla. S tím jde ruku v ruce útlum sebevědomí a další dopady na osobnost jedince (Vidurová, 2014). Limoncin (2014) píše, že sexuální asistence představuje způsob, jímž osoby s disabilitou mohou prozkoumat svou sexualitu v bezpečném prostředí. To může být zaručeno tehdy, pokud jsou sexuální asistenti proškoleni a vybráni specializovanými organizacemi (Limoncin et al., 2014). Podle Gammina (2016) je sexuální asistence pro uživatele užitečná, ale jeho výzkumy ukazují, že by lidé s disabilitou své touhy naplnili spíše v déletrvajícím vztahu.

1.4 Sexuální asistence v zahraničí

1.4.1 Švýcarsko

První pokus o zavedení sexuální asistence proběhl ve Švýcarsku v roce 2003 organizací Pro Infirmis, tato organizace začala nabízet kvalifikované kurzy sexuální asistence, nabídku kurzů však ve stejném roce musela stáhnout (Vidurová, 2013). Reakce na kurzy ukázaly, že podpora v oblasti sexuality lidí s disabilitou je stále velké tabu a mohla za to nedostatečná informovanost veřejnosti. Švýcarsko tehdy zjistilo, že je důležité nejdříve potenciální klienty a veřejnost důkladně informovat a debatovat o skutečných potřebách postižených lidí (Vidurová, 2013).

Po neúspěchu organizace Pro Infirmis se o sexuální asistenci dlouho pouze debatovalo. Až v roce 2008 spustila asociace SEHP (Sexualité et Handicaps Pluriels) 300 hodinový vzdělávací kurz pro muže a ženy, kteří se chtějí stát sexuálními asistenty (Šídová, 2013). Na účastníky kurzu jsou kladeny vysoké požadavky, musejí absolvovat tříleté pomaturitní studium a projít psychoterapeutickou zkouškou. Sexuální asistenci

vykonávají jako zaměstnané osoby v rámci zařízení nebo docházejí za klienty či klientkami domu (SEHP, ©2005- 2015).

Další významnou organizací je InSeBe (Initiative Sexual Begleitung). Tato organizace školí sexuální asistenty od roku 2013. Zájemci musí absolvovat půlroční kurz a po absolvování vystupují jako sexuální společníci InSeBe (InSeBe, ©2014). Tato společnost v rámci Programu švýcarsko-české spolupráce s Rozkoší bez rizika poskytuje profesionální pracovníky, kteří školí sexuální asistentky v České republice, pomáhají s realizací sexuální asistence, poskytují rozhovory a účastní se konferencí (Šídová, 2013).

Sexuální asistence je ve Švýcarsku legální, ale i podpořena finančními příspěvky. Pojišťovna zde proplácí zhruba 80 eur za jedno sezení, cena se pohybuje kolem 160 eur za jednu hodinu (Šídová, 2013).

1.4.2 Německo

Situaci ohledně sexuální asistence v Německu shrnuje Šídová (2013). V Německu je zaveden rekvalifikační kurz pro sexuální asistenty. Institut pro nezávislost postižených (ISBB) v německém Trebelu nabízí vzdělávání pro sexuální asistenty. Obsahuje devět modulů a každý trvá čtyři hodiny. Po úspěšném absolvování obdrží účastník certifikát. Tento kurz zaštiťuje organizace Pro familia. Náplní kurzu je první pomoc, prevence, postavení a role sexuálního asistenta, znalost tělesných postižení, sexualita a jiné. Cena se pohybuje kolem 120 eur za hodinu. Problém je, že sexuálních asistentek je málo, musí za klientem cestovat do jiných měst, a tím se služba mnohonásobně prodraží (Šídová, 2013).

Aktivní sexuální asistence spadá v Německu pod Zákon o prostituci, pojem prostituce je chápán jako komerční nabídka sexuálních služeb určitému okruhu zákazníků a nerozlišuje, zda vykonavatelky disponují nějakým dodatečným vzděláním a kvalifikací (Galen, 2007). Zákon o prostituci stanovuje, že se o prostituci také jedná, když se nějaká osoba, především v rámci svého zaměstnaneckého poměru jeví připravena k výkonu takovýchto jednání za úplatu (Galen, 2007). Šídová (2013) ve své publikaci píše, že práce sexuálních asistentů, jak by se z právního hlediska mohlo zdát, není snadná. Před poskytnutím asistenční služby se musejí rozhodnout, zda ji vůbec poskytnout. Šídová (2013) dále uvádí, že podle právních předpisů chránících práva postižených lidí, jsou kvůli svému postižení více zranitelní. Z tohoto hlediska je nutno na situaci nahlížet tak,

aby nedocházelo k sexuálnímu zneužívání. Zákon přesně stanovuje, kdy sexuální asistenci poskytovat. Důležité je to především u lidí s těžkým postižením, u nichž není zcela jasné, zda si služby sexuální asistence přejí. Zákon dle autorky (2013) definuje:

1. Osoby, které jsou v absolutní neschopnosti klást odpor - Osoba není schopná vytvořit vůli k odporu, nebo ji projevit nějakým rozeznatelným způsobem (posunutí ruky), protože není při vědomí. Jednoznačné jsou i osoby, které jsou sice při vědomí, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny reagovat na podněty z okolí a vstoupit do sociálního kontaktu.
2. Osoby, které jsou částečně neschopny klást odpor - Sporné je hodnotit schopnost klást odpor u lidí s disabilitou, kteří sice mají předpoklady k tomu mít vlastní vůli, ale celkovou situaci vyhodnocují jen velmi omezeně.

Zinsmeister in Walter (2008) říká, že aktivní sexuální asistence by měla probíhat pouze v případě rozeznatelného souhlasu, pokud se nepodaří asistentovi zprostředkovat jasný signál, nesmí dojít k sexuálnímu kontaktu, neboť jsou tyto osoby brány jako právně neschopné klást odpor. Netolerování stavu by bylo považováno za sexuální zneužití (Walter, 2008).

1.4.3 Další státy zabývající se sexuální asistencí

Dánsko identifikovalo potřebu sexuální asistence již dávno a začalo ji řešit na státní úrovni, Ministerstvo sociálních věcí vydalo příručku, v níž jsou uvedena práva a povinnosti sexuálních asistentů (SAR, ©2015). Právo na užívání si sexuality je uzákoněno (Šídová, 2013).

Nizozemsko je jednou z nejvyspělejších zemí, která nabízí komplexní sexuální asistenci. Nejvýznamnější organizací je SAR (Stichting Alternatieve Relatiebemiddelind), zde byla vytvořena první svépomocná skupina sexuálních asistentů. Nabízejí sexuální pomoc pro ženy a muže s postižením. Služba zahrnuje například laskání, masturbaci a pohlavní styk. Výzkumy uvádějí, že služby využívá 96% mužů a pouze 4% žen. Cena za jednu schůzku je zhruba 85 eur (SAR, ©2015).

Ve Velké Británii se problematikou sexuální asistence zabývá TLC Trust. Tato organizace na svých internetových stránkách uvádí služby, které poskytuje. Sexuální asistence je zde legální a uznávanou službou (TLC Trust, ©2016).

V Kanadě má sexuální asistence velmi špatnou pověst neboť je spojovaná s prostitucí.

2 Cíl práce a výzkumné otázky

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je zjistit postoj diskutujících na webových stránkách iDnes.cz k tématu sexuální asistence.

Záměrem je zjistit, jaký postoj zastávají diskutující na fóru iDnes.cz pod články týkající se sexuální asistence. Cílem je rozřizení a zhodnocení těchto komentářů, která jsou veřejnosti na webových stránkách běžně dostupná.

2.2 Výzkumné otázky

Pro naplnění výše uvedeného cíle byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

Je postoj diskutujících k sexuální asistenci negativní?

Jsou sexuální asistentky vnímány jako prostitutky?

3 Metodika

3.1 Použité metody a techniky sběru dat

Pro tuto práci byla zvolena kvalitativní výzkumná strategie. Kvalitativní výzkum je dle Dismana (2011) nenumerické šetření a interpretace sociální reality, přičemž hlavním cílem je odhalit význam podkládaný sdělovanými informacemi, vytváření nových hypotéz a nového porozumění. Tento přístup pomáhá nahlédnout do autentického prostředí a na základě toho se snažíme vytvářet co nejvíce komplexní obraz. Jde o intenzivní šetření zkoumané skutečnosti, které je časově náročnější (Reichel, 2009).

Využila jsem metod a technik kvalitativního výzkumu, které blíže specifikuji v následující kapitole.

3.1.1 Metoda sekundární analýzy dat

Miovský (2006) uvádí, že sekundární analýzu dokumentů chápeme jako výzkumnou strategii založenou na analýze již existujícího materiálu. Podle Miovského (2006) výzkumník v procesu výzkumu již nevytváří nové zdrojové materiály pro analýzu, ale naopak pracuje s materiálem, který již existuje. Tím, že se výzkumník aktivně nepodílí na vzniku dat, nemá možnost jakkoliv ovlivnit jejich charakter. Hendl (2012) dodává, že hodnocená data nejsou vystavená působení zdrojů chyb nebo zkreslení, jež vznikají při uskutečňování rozhovorů, pozorování, měření či testování. Mluvíme tedy o nereaktivním způsobu sběru dat (Hendl, 2012). Zásadní podmínkou je maximální otevřenost výzkumníka k tvorbě nových a zajímavých závěrů (Miovský, 2006).

Za relevantní zdroje dat pro analýzu dokumentů lze považovat jakékoliv předmětné svědectví, které může sloužit jako pramen k vysvětlení lidského jednání (Plummer, 2011).

Hendl (2012) zmiňuje, že za dokumenty lze považovat taková data, která vznikla v minulosti, byla pořízena někým jiným než výzkumníkem a pro jiný účel, než jaký má aktuální výzkum, výzkumník se zabývá tím, co je již k dispozici, ale musí to vyhledat. Rozlišujeme osobní dokumenty, úřední dokumenty, archivní data, výstupy masových médií a virtuální data (Hendl, 2012.)

Vzhledem k tématu bakalářské práce byla využita virtuální data, která se dle Hendla (2012) nacházejí na internetu. Patří mezi ně internetové stránky, obsahy pošty a obsahy

internetových diskuzí. V případě sexuální asistence a názorů na ni byly použity internetové diskuze. Hlavním důvodem byla anonymita ovlivňující ochotu poskytnout data (Kajanová, Kubelová, 2009).

3.1.2 *Diskurzivní analýza*

Schneiderová (2015) uvádí, že pojem diskurz (rozhovor, rozmluva) je spojen s představou jazyka jako základního média, jehož prostřednictvím je vytvářena sociální realita. Jazyk realitu nereprezentuje, ale je její aktivní součástí, specifickým způsobem jejího ztvárnění, reprodukce a vývoje (Schneiderová, 2015). Vašát (2008) uvádí, že jde o určitou významovou prezentaci světa, která je vyjednávána v sociální interakci a řízena svými specifickými pravidly.

Podle Zábrodské (2009) se diskurzivní analýza zabývá ideologickou funkcí jazyka, tedy role, kterou jazyk hraje při udržování dominance. Zkoumá procesy diskurzivní konstituce sociální reality na určitých výzkumných datech jako například psané dokumenty, konverzace, mediální zprávy (Zábrodská, 2009). Obecným cílem analýzy diskurzu je identifikace různých sociálních témat, která se v datech objevují a rozbor způsobů, jimiž jsou zjištěná témata konstruována (Schneiderová, 2015).

3.2 *Charakteristika výzkumného souboru*

Výzkumný soubor představují diskutující na internetovém fóru iDnes. cz k tématu sexuální asistence za rok 2015- 2016. Tento výzkumný soubor má své specifické charakteristiky. Dle Kajanové a Kubelové (2009) to jsou:

- uzavřenost vůči většinové společnosti,
- používání internetu jako běžného komunikačního prostředku,
- anonymita, která ovlivňuje ochotu poskytnout data.

Anonymita přispěvatelů byla zajištěna tak, že ve výzkumu ke komentářům neuvádím žádné nicky ani jména.

Komentáře pod články sexuální asistence na webových stránkách www.indes.cz odrážely názory na samotné sexuální asistentky a reflektovaly tak postoj diskutujících k danému tématu. Tyto komentáře byly vhodně zvoleny pro naplnění cílů, které jsem si

na začátku bakalářské práce stanovila. Počet komentářů, které reflektovaly postoje diskutujících k tématu sexuální asistence, bylo 183. Sesbíraná data byla kódována otevřeným kódováním.

Metoda otevřeného kódování byla vyvinuta v rámci zakotvené teorie, ale vzhledem k efektivnosti se využívá i v jiných kvalitativních metodách. Při postupu se získaná data nejprve rozeberou a posléze konceptualizují a složí novým způsobem, text je tedy rozložen na nově pojmenované jednotky (kódy), s nimiž výzkumník dále pracuje (Švaříček, Šed'ová, 2014). Nově vzniklé kódy byly dány dohromady na základě podobnosti a dále vytvořeny významové kategorie. Vzniklo pět kategorií, které budu popisovat v následující kapitole.

4 Výsledky

V této kapitole se budu zabývat analýzou a interpretací jednotlivých vybraných komentářů, které se nejčastěji objevovaly pod články sexuální asistence na webových stránkách www.idnes.cz. Ve vzniklých kategoriích se blíže zaměřuji na poznatky, které z diskuze vyplynuly. Kategorií bylo nakonec vytvořeno pět a řazeny jsou podle četnosti názorů od nejčastějších po méně časté. Přehled kategorií podle četnosti:

1. Sexuální asistentky jsou prostitutky
2. Odpůrci
3. Zastánci
4. Cenová nedostupnost
5. Pochybovači

4.1 *Sexuální asistentky jsou prostitutky*

První kategorie, kterou podrobněji rozeberu, nese název *Sexuální asistentky jsou prostitutky*. Z analyzovaných dat byla tato kategorie, co do četnosti, nejsilnější. Názor, že sexuální asistentky jsou prostitutky, se vyskytoval ve všech diskuzích, jen byla tato skutečnost různě nazývána.

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, je nesnadné odlišit sexuální asistenci od prostituce. V současnosti zde neexistuje žádný zákon, který by definoval sexuální asistenci. Úkony SA jsou chápány jako forma sexuálních služeb za úplatu, což je stejné jako u prostituce. Šídová v rozhovoru pro Českou televizi (2017) uvedla, že v případě sexuální asistence se o prostituci nejedná. Hlavním rozdílem je, že sexuální asistence nabízí přesah v edukativní složce a cílem není udržet si stálou klientelu jako u prostituce, ale naopak klienta edukovat a posílit, aby mohl fungovat sám a dokázal navázat partnerský vztah. Stejně stanovisko uvedla i jedna ze sexuálních asistentek, se kterou je na stránkách www.idnes.cz přístupný rozhovor.

Následující komentáře jsou důkazem toho, že je sexuální asistence společností přijímána jako prostituce.

Ač se to snaží sebevíc zaobalit, pořád jde o prostituci. Tím neříkám, že to je něco špatného. Prostituce tu byla, je a bude.

Ať se na to snažím nahlížet z jakékoliv strany, jedná se o prostitutky. Nic proti nim.

Nevím, proč se jim říká sexuální asistentky, když jde o prostitutky se vším všudy...

Z uvedených komentářů je patrné, že sexuální asistence je pro diskutující synonymem prostituce. Tento fakt nijak neodsuzují, mají neutrální postoj k prostituci.

Další diskutující shrnují své závěry s humorem a přiřazují k nim různorodá označení.

Á, nové označení pro příslušnice nejstaršího řemesla 😊.

Už se neříká prostitutka. Dnes se říká sexuální asistentka 😊

Mnozí z diskutujících se však neostýchali nazvat sexuální asistentky daleko peprnějšími výrazy.

*Žádné asistentky. Ku*vy to jsou! 😊*

Za mého mládí se tomu říkalo jednoduše šlapka. Ovšem asistentka zní lépe.

Vulgární označení sexuálních asistentek přirovnaných k prostitutkám se bude vyskytovat napříč celým výzkumem. Z komentářů je zcela jasný negativní postoj k této profesi. Cílem takových příspěvků je dehonestovat prostituci, potažmo i sexuální asistenci a vyjádřit ji jako něco podřadného.

Někteří diskutující naráží i na skutečnost, že všech pět vyškolených sexuálních asistentek bylo či stále ještě je činných v sex byznyse. Proškolení, které jim poskytla organizace Rozkoš bez rizika, vnímají minimálně jako pochybné.

*Proste ku**y s certifikátem navíc 😊*

Článek je poněkud zavádějící. Nejde o státem zaštitěnou a hrazenou službu, nýbrž zkrátka o normální komerční prostituci, kde se prostitutky honosí jakýmsi certifikátem od spolku Rozkoš bez rizika o proškolení na danou specializaci.

Další fakt, který příspěvatele podněcoval k vyjádření, byl možný vyšší věk sexuálních asistentek. Motivací pro rozhodnutí stát se sexuální asistentkou je nespočet a ženy velmi často přicházejí z prostředí klasické prostituce, kde již nedosahují

dostačujících výdělků například kvůli vyššímu věku. Níže uvedené komentáře připisují sexuálním asistentkám expresivní výrazy a hodnotí je jako vysloužilé.

Zkrátka některé "dámy" už mají po sezóně, tak je stát doporučí invalidům. Spokojenost bude na obou stranách, holky budou "makat" jako za mlada a invalidy nikdo neodmítne.

Je to jen o tom, že nějaká organizace dohodila vysloužilým 60-letým sociálním pracovním prima kšeft .

Abychom mohli uzavřít kategorii *Sexuální asistentky jsou prostitutky*, je zapotřebí zmapovat veškerá označení, která se ve všech vláknech nejčastěji opakují. Neméně častý byl názor, že sexuální asistentky jsou prostitutky zaměřené na postižené.

Prostě normální prostitutka zaměřená na postižené.

Stále jsou to jen prostitutky, akorát se zaměřením na jinou klientelu. Tak proč se tu proboha vyzdvihuje prostituce jako něco záslužného? ☺

Co bude víc potupnější povolání? Šlapka nebo šlapka pro handicapované?

Poslední uvedený komentář má výrazný ironický postoj. Prostituci i sexuální asistenci hodnotí jako ponižující povolání.

Někteří diskutující své výroky doplňovali o definici prostituce, která měla velký význam pro vyhodnocení dané situace.

Nejsme prostitutky. A co jste tedy? "Prostituce (z lat. prostituere) je poskytování sexuálních služeb za úplatu nebo jakoukoli jinou protihodnotu." Takže ano, velectěná dámo, JSTE prostitutka. To, jak tomu říkáte nebo co máte napsáno na vizitce, je naprosto irelevantní. V odborných kruzích se takové ženě říká též k..a.

4.2 Odpůrci

Jak už sám název naznačuje, v této kategorii se podrobněji zaměřím na důvody, které diskutující často vedly k nesouhlasnému postoji k sexuální asistenci. Zde se již nebudu zabývat pouze chápáním sexuální asistence jako takové, ale uvedu i příčiny, které vedou diskutující k nesouhlasu. Pro přehlednost jsem kategorii rozdělila do čtyř nejčastějších podkategorií.

4.2.1 Finanční zneužívání osob s disabilitou

Cena za jednu hodinu poskytování služeb sexuální asistence byla stanovena na 1200 Kč. Tato cena je nejvyšší možná, kterou asistentky mohou po klientech požadovat, před poskytováním služeb je však nutná prvotní schůzka ve výši 500 Kč.

Stanovené ceny u diskutujících vyvolaly vlnu nevole.

Je to normální prostituce, akorát se slečny pokouší na veřejnosti vypadat lépe, jakože pomáhají postiženým. Ve skutečnosti jsou to pro ně normální klienti, z kterých vyždímají pravděpodobně daleko větší vejvar než ze zdravých a ještě mají jistotu, že jim neutečou bez placení.

Upřímně, jsem proti.

Jako nic proti tomu, co se chystá delat, je to jiste zasluzna cinnost, ale at nerika, ze pomaha, kdyz se ve skutečnosti prodava za celkem vysoký obnos, kdyz se vezmou mentalne postizeni, jiste neberou desetitisice Kc mesicne... Takze je to takova sluzba pro nic a vlastne je to jen takova draha ku... . 🤔

Autoři poukazují na to, že sexuální asistentky jsou pouhými prostitutkami, které se schovávají za to, že pomáhají osobám s postižením a přitom si na této klientele mohou vydělat daleko více, než na klientech zdravých. Zároveň autoři poukazují na skutečnost, že pro osoby s disabilitou bude služba sexuální asistence finančně zatěžující, vzhledem k jejich finančním příjmům. Z těchto důvodů hodnotí službu výhodnou pouze pro asistentky, nikoliv však pro klienty. Z komentářů je patrná ironie a nesouhlasný postoj. Ve druhém komentáři si můžeme všimnout vulgarismu mířeného proti sexuální asistentce.

Komentářů podobného rázu bychom v diskuzních vláknech našli velké množství. Následující komentář zastává podobná stanoviska jako komentáře předešlé. Výhrady k finančnímu zneužívání a výhodnost služby pouze pro sexuální asistentky jsou totožné.

Nutná první schůzka, která stojí pouze pět set korun a za hodinu 1 200 korun? Já bych jim dal "sexuální asistentky". Nic jiného než převlečený escort servis, který má zaručenou reklamní kampaň a bohužel už asi i docela bezbrannou klientelu...

Escort servis znamená internetový katalog prostitutek, které si klienti mohou objednat domů či na hotel. Na stejném principu fungují i služby sexuální asistence. Z pohledu diskutujícího navíc tento escort servis cílí na bezbrannou klientelu, která je zčásti ovlivněna reklamou, kterou jí propůjčuje medializace sexuální asistence.

4.2.2 *Sexuální asistence je úchylná*

Základním znakem této podkategorie bude považování služeb sexuální asistence za něco nepřipustného, úchylného a zvrhlého. Tato podkategorie nabírá negativní spád, autoři se nedokáží vžít do situace, kdy by si připustili, že by tato služba mohla být potřebná. Zároveň si však uvědomují, že sex je základní lidskou potřebou každého z nás, ale tento způsob pomoci nepovažují za vhodné řešení.

Zdá se mi to úchylné. Zdravotně postižení určitě mají právo na sexuální život, ne však řešený tímto způsobem. Je tady přece dost sociálních pracovníků, které jim poskytují služby. Ne prostitutky, ale vyhledat vhodného partnera s postižením, seznámit je spolu a ona už si příroda pomůže sama. Teprve, kdyby se to nevyřešilo samo, navštívit lékaře - sexuologa, který by jistě správně poradil. A nikdo by je nenutil platit si drahou prostitutku nebo prostituta.

Autor příspěvku považuje služby sexuální asistence za úchylné a zcela nevhodné. Pomoc vidí pouze v náplni práce sociálních pracovníků, které by pomáhaly vyhledat vhodného partnera s postižením a snažily se mezi nimi navázat partnerský vztah. V případě, že by tato varianta selhala, vidí další pomoc u sexuologa, který by dokázal správně poradit. Rozhodně by tak osoby s disabilitou nebyly nuceny investovat své finance do drahé prostitutky.

Komentář uvedený níže také považuje službu za zvrhlou. Sexuální asistentky chápe jako prostitutky zaměřené na mentálně či tělesně postižené. Osoby s tělesným postižením považuje za normální, na rozdíl od osob s mentálním postižením. Vize poskytování sexuálních služeb osobám s mentálním postižením je pro autora zcela nepředstavitelná.

Nevím zda blbě chápu, ale přiznám se, že z článku jsem pochopil, že jde o prostitutky, které se zaměří na mentálně a tělesně postižené. Do jisté míry mi to přijde zvrhlé. Vozíčkář

*je sice "postižený", ale pořád je to normální člověk. Ale někdo mentálně postižený a sex?
No nevím, tady mi to už přijde hodně přitažené za vlasy 😊*

Třetí příspěvek hodnotí službu jako obyčejnou úchylárnu, která zneužívá pojmu asistentka.

Je to obyčejná uchylárna. Termín asistentka je tu totálně zneužito. 😊

4.2.3 Sex není potřeba učit

Sex patří mezi základní potřeby a přirozenou součást života každého z nás. V průběhu života se vyvíjí i sexualita, která je pro vývoj osobnosti velmi důležitá. Sexuální chování má různé poslání. Téma sexuality osob s disabilitou je částečně tabu i v současné době. Jak hodnotí sex a sexuální potřeby diskutující si rozebereme v následující podkategorii.

Ano, každý má potřebu sexu. Když ji má nepostižený, zavolá si prostitutku. Když ji má postižený, zavolá si prostitutku. Přijde mi to úplně stejné, nechápu, proč se v případě postižených dělá reklama "legálním" prostitutkám a zdůrazňuje se potřeba sexu postižených. Přijde mi to jako poukazování na něco, co je každému jasné...

Autor uvádí, že každý z nás má sexuální potřeby. Tato potřeba je však stejná jak u zdravých jedinců, tak u osob s disabilitou a pokud má být naplněna, stačí si zavolat prostitutku. Přehnané poukazování na sexuální potřeby lidí s postižením připadá autorovi zbytečné, protože princip poskytování služeb je shodný.

Na sex jako samozřejmost je upozorňováno i v dalším příspěvku.

Stejně mi přijde, že sex je to poslední, co by někdo potřeboval učit. To bude zas nějaká bouda.

Pasivní i aktivní sexuální asistence učí klienty objevovat a pracovat se svojí sexualitou. Diskutující ale zastává názor, že sex není potřeba učit a obává se z podvodného jednání.

Názor, že sex není potřeba učit, zastávají i další příspěvatelé.

Jako nic proti tomu, ale proč ty řeči okolo toho, je to prostituce. Jak masturbovat se každý "musel" naučit sám, tak nechápu tyhle služby.

Nevím, nechci být zlý, ale jeví se mi to jako dobrý kšeft pro běhny. Každý člověk, a to i invalida, si dokáže jistě "udělat dobře" pokud toho je fyzicky schopen, potom je asistence zbytečná. Nebo toho fyzicky není schopen a potom je asistentka v roli prodejné dívky, tedy běhny. Ony totiž pudy fungují u každého a vždy a člověka, i nemohoucího a neznalého, dovedou k tomu, jak to udělat i bez sexuální asistentky, to je prostě příroda. Jenže on je to dobrý kšeft a dá se dobře schovat za jakousi lidskost a pomoc.....

Sexuální asistentky jsou pro autora pouze vychytralé prostitutky, které se snaží vydělat na osobách s disabilitou. Uvádí, že každý fyzicky schopný se umí uspokojit sám a pokud toho fyzicky schopný není, je sexuální asistentka v roli prostitutky, přičemž samotnou prostitutku nazývá „běhnou“. Dále uvádí, že sexuální potřeby se člověk nepotřebuje učit, neboť i neznalého a nemohoucího člověka samy dovedou k tomu, jak tyto potřeby vykonat i bez pomoci druhých.

Níže uvedený komentář nekompromituje pouze sexuální asistenci, kterou považuje za špínu, dokonce mu není cizí nazvat hanlivě i samotné osoby s disabilitou.

Ano o to tady přesně jde - žádné city, ale tvrdý byznys, který bude zlegalizován pod hlavičkou státu. Sexuální asistentky budou sexuálně učit už tak stejně některé zvrhlé „prasáky“ na vozíčkách. Protože, jestli tomu dobře rozumím tak tímto způsobem, stát dostane své jisté daně tady z té špíny tím, že z vozíčkářů udělá narkomany sexu a ještě za peníze.

Poslední komentář podkategorie *Sex není potřeba učit* přikládám pro jeho vysoce negativní postoj k lidem s postižením.

Handicapovaní jsou znevýhodnění v tomto od přírody právem, aby nepřenesli defektní gen a snížila se pravděpodobnost narození dalších jedinců s vadou atd... spontánní výskyt vady je mnohem menší než dědičný.

Příroda nezná antikoncepci, jako člověk. Proto jedinci s nevýhodným genomem nemohou mít potomky, aby bylo zajištěno přežití generace. Jde tedy o naši slabost a hloupost a popírání přírody do níž patříme.

Tenhle pseudohumanistický výmysl je jen další kamínek do mozaiky zkázy evropských hodnot.

Výše jsem zmínila, že příspěvatel zastává negativní postoj, i když v komentáři nejsou uvedena žádná expresivní označení či vulgarismy. Negativní je z toho hlediska, že autor považuje člověka s postižením jako druh, který se dále nemá rozmnožovat, aby se snížila pravděpodobnost narození dalších jedinců s postižením. Zavedením sexuální asistence popíráme přírodu, která tak učinila, aby bylo zajištěno přežití generace.

4.2.4 Diskriminace

V předchozích kategoriích byla sexuální asistence přirovnaná k prostituci. Následující komentáře se zabývají otázkou její legalizace, byť jen pro určitou část obyvatel.

Definice prostituce, jak již bylo zmíněno v teoretické části, je poskytování sexuálních služeb za úplatu. V České republice se uplatňuje aboliční přístup, který nepovažuje prostituci za trestnou, ale stíhá doprovodné činy jako kuplířství a obchodování s lidmi. V současné době tedy není nezákonná a ani uzákoněná čili uznána jako legální povolání na rozdíl od sexuální asistence, která od roku 2015 podle posudku Ministerstva vnitra legální je. Na danou skutečnost diskutující nahlíží jako na diskriminaci určité skupiny lidí.

Proč to těm nevěstkám nedovolí legálně pro všechny. Proč jen pro handicapované? Není to diskriminace?

Tak buď je prostituce legální nebo ne. Pokud je legální i jen pro někoho, tak je to diskriminace.

Zdravím. Nikdy jsem nechápal boj proti prostituci, stejně funguje a kdyby byl dohled, tak by bylo i v této živnosti větší bezpečí. Zatím jsem neměl potřebu využít a ani to neplánuji, ale ten zákaz nechápu.

No a pak čtu tohle. Holka přijde za peníze řešit nějaké sexuální záležitosti, včetně sexu. Co už to proboha jiného je? Četl jsem ve článku ty rozdíly a mám z toho hlavu jako pátrací balón. Je to stejné, ale liší se to. To vyplývá z článku....Tak nevím. Kdyby se legalizovala prostituce, tak by se nemuselo tohle vůbec řešit a byl by klid, ubylo by byrokracie a bylo by stejně dobře.

Řešení shledávají v legalizaci prostituce, čímž by se docílilo větší bezpečnosti v této živnosti.

V kategorii *Odpůrci* jsem shrnula nejčastější důvody, které diskutující vedou k nesouhlasnému vyjádření. Služby sexuální asistence hodnotí negativně a vyjadřují obavy z vyhytralosti žen, které si na klientele chtějí vydělat více, než by jim vynesla klasická prostituce. Někteří se službou nesouhlasí pro její zvrhlé praktiky a někteří zase zastávají názor, že základní lidské pudy každého z nás dovedou k tomu, jak tyto potřeby vykonat i bez pomoci druhých.

4.3 *Zastánci*

Další kategorie, kterou se blíže budu zabývat, nese název *Zastánci*. Mezi přispěvateli se našli i tací, kteří službu dokázali ocenit. Následující podkategorie odráží důvody, proč je pro některé diskutující sexuální asistence přínosná a užitečná.

4.3.1 *Sex jako přirozená součást života*

Pro autory komentářů je sex přirozenou součástí života, každý má sexuální potřeby a každý by měl mít možnost je naplnit.

Je až legrační, kolik křiklounů nadává na sex. Přitom bez sexu by tu nikdo z nich nebyl. Nadáváte a ostrakizujete něco, co je podstatou všech živých organismů a co umožňuje i vám, milí přátelé, abyste tūkali do klávesnic. Sex je prostě přirozenou součástí života a já nechápu všechny ty mravokárce, kteří se můžou vzteknout jenom proto, že je sex dopřán i vyloučeným a postiženým lidem, kteří by nacházeli přirozeného partnera jen velmi obtížně.

Přispěvatel se pozastavuje nad negativními komentáři ostatních diskutujících. Nechápe jejich rozhořčení nad tím, že i lidem s postižením a vyloučeným osobám, kteří by partnera hledali jen obtížně, je dopřáno naplňovat své potřeby. Uvádí, že sex je podstatou všech živých organismů, protože bez něj by nikdo z nás nemohl existovat.

Podobný názor zastává i následující komentář, který však vyjadřuje i jisté obavy ze zneužití služby.

Co je na sexualitě úchylného? Oni mají taky tužby. Vztah si z nich asi málokterý najde a pokud se najde někdo, kdo jim "uleví", tak to může pomoci nejspíš i v jejich "lčbě" a celkové pohodě. Jediné, čeho se bojím, je zneužití této služby.

Někteří diskutující sexuální asistenci hodnotí jako podobnou či lepší službu než je prostituce. Pokud jsou komerční sexuální služby tolerovány společností, měla by společnost přijímat i služby sexuální asistence, neboť i lidé s disabilitou by měli mít šanci naplňovat své potřeby jako kdokoli jiný.

Děkuji redakci za pěkný a informativní rozhovor. Pokud je společností tolerována / přijímána běžná prostituce, tak fandím tomu, aby k podobné, očividně spíš lepší službě měli přístup i postižení. Poslední odpověď v rozhovoru to shrnuje pěkně - jsou to lidé s potřebami, měli by mít šanci je naplňovat jako kdokoli jiný.

Jiní zase podotýkají, že na sexu není nic špatného a nikomu neubližuje.

Sex je velice příjemný způsob sportu, někdo ho má doma zdarma, někdo si za něj platí a někdo si za něj nechává platit. Na tom přece není nic špatného.

Sex ještě nikomu neublížil, tak co na to říct?? přeji všem postižený pěkný orgasmus 😊

Hlavní myšlenku této podkategorie bychom mohli shrnout tak, že potřeba sexu je naprosto přirozená nám všem a každý z nás by měl mít možnost ji naplnit.

4.3.2 Pomoc rodině

Podkategorie pomoc rodině zahrnuje komentáře od rodičů, kteří do diskuze přispívali. Jejich názory jsou pro nás přínosné z hlediska důležitosti sexuální výchovy, která by ze stran rodičů měla být podporována. Komentáře dokládají, že jsou i takové rodiny, které před tématem sexuality osob s disabilitou nezavírají oči a snaží se podporovat své potomky v přirozeném vývoji osobnosti.

Když si tak pročítám diskusi tak je mi zle. Tady se rozmohl zajímavý fenomén - závidět postiženým. Těm skutečně mentálně nebo tělesně postiženým. Ale ono se to spláchne i s těma pseudopostiženými z jedné etnické skupiny do jednoho pytle a je to vyřízené, že. Proboha lidi co závidíte? Závidíte mít doma autistu, který nikdy nebude schopen

normálního partnerského vztahu, ale má normální sexuální pud daný přírodou (nebo Pánembohem, když někdo myslí)? Máme ho dát vykastrovat? Má IQ 90, ale nevyzná se v mezilidských vztazích. Zjistí si spoustu věcí na Internetu, ale nerozumí tomu. Závidíte, že až my jeho rodiče budeme staří a zemřeme, tak tady zůstane sám někde v ústavu? V depresi ze světa, kterému ne vždy rozumí a který z velké většiny nerozumí jemu. Nebude schopen nikdy samostatně pracovat, ani v chráněné dílně, protože i tam se vyžadují výkony a produktivita. Závidíte mu invalidní důchod 4.716 Kč? Dokázali byste z toho vyžít??? To mu nedopřejete ani trochu toho odreagování za asistence někoho, kdo má o tom nějakou páru a bude se chovat citlivě na rozdíl od "běžné" prostitutky? Ujídá vám to chlebička? Mimochodem, kdybych zjistil, že šel do normálního bordelu, tak ho přerazím, na to ještě sílu mám. 😊

Autor zmíněného komentáře nechápe negativní ohlasy od ostatních diskutujících, kteří si ani mnohdy nedokážou představit, jaké to je pečovat o osoby s tělesným či mentálním postižením. Na posměšky a závist, kterou diskutující vyjadřují, reaguje popsáním reality, která mnohdy není taková, jakou si diskutující představují. Sexuální asistentky hodnotí kladně, neboť k postiženému budou přistupovat citlivě na rozdíl od obyčejné prostitutky, která není vyškolená. Jedinci, kteří nebudou schopni navázat partnerský vztah, alespoň budou mít šanci uspokojit své potřeby.

I další diskutující vidí v sexuálních asistentkách vhodnou pomoc.

Jako otec autistického syna to vítám. Syn velmi pravděpodobně nebude schopen navázat normální partnerský vztah. Přitom sexuální potřeby má naprosto normální. Jenom si budeme muset pohlídat, aby tenhle asistenční sex dobře pochopil a do paní asistentky se nezamiloval. Zdejší rádoby vtipné poznámky chápu v lepším případě jako projev neznalosti...

Negativní postoj od ostatních diskutujících hodnotí autor spíše jako neznalost situace než závist či posměch. Sám si uvědomuje, že sexuální asistence skýtá určitá rizika, například problém citové vazby ze strany klienta, to však pro autora není důvodem, proč službu zavrhnout.

Na závěr příkládám komentář, který dokazuje, jak moc je potřebná sexuální asistence pro některé rodiče.

Uprimne, toto je super... Neni to jen o sexu. Muj syn je postizeny a sexuolog doporučil naucit syna masturbovat... A jako rodic ucit dite masturbovat je fakt zvracene, tak toto je presne to co muze pomoct! Ted mluvím o dusevne postizenych... Ty se to jinak nemaji moznost naucit...

4.3.3 Sexuální asistence je potřebná

Poslední podkategorie zahrnuje komentáře, které jednoznačně souhlasí se zavedením sexuální asistence do praxe. Diskutující si uvědomují, že někteří jedinci jen těžko navážou partnerský vztah či si z určitého důvodu nemohou naplnit své sexuální potřeby.

Já jsem PRO, pokud je člověk ležící, tak to neznamená, že nemá erotické sny a sexuální touhy. A pokud má třeba postižené ruce a nemůže si sám pomoci, pak je taková asistentka prakticky jediným řešením. Proč brát takto postiženému možnost být alespoň na chvíli zdravým chlapem.

Pisatel vnímá službu sexuální asistence jako jediné přípustné řešení v situaci, kdy si klient nemůže pomoci sám. Tato služba navíc klientům může dodávat sebevědomí a alespoň chvilkový pocit mužnosti.

Někteří kritizují negativní postoje ostatních diskutujících a nechápou jejich rozčilení, když je tato služba již zavedená v zahraničí, nikomu neubližuje ani neškodí a navíc si ji klienti musí hradit ze svého.

Opravdu nechapu rozčilení některých lidí; tato instituce je v mnohých zemích zavedena již dávno, klienti si platí tyto služby ze svého, proč takový humbuk? 😊

Ublížíjí jí škodí někomu?

Další příspěvatel negativní postoje sám hodnotí vulgarismem.

Jsem pro odtabuizování tohoto tematu. Handicapovaní lidé určité mají své sexuální potřeby. A pohoršovat to může jen naproste idioty.

Níže uvedený příspěvek pojednává o skutečnosti, že se každý z nás během chvíle může ocitnout v roli postiženého člověka.

Já jim to hodně přeji, veteráni v USA jezdí do Texasu za těmito službami. Postiženým na vozíku může být každý z diskutujících ze dne na den, jak se to stalo našemu muži roku, stačí jeden špatný krok nebo skok.

Nikdo z nás nemá svůj osud plně pod kontrolou a je jen otázkou, které služby bude jednou muset využít.

Následující komentář hodnotí prostituci i sexuální asistenci jako čistě soukromou věc, která se netýká nikoho jiného.

Prostituce je prostitucí a proto je diskutabilní třeba v případech, že jí využívá dobře situovaný zdravý člověk, třeba s rodinou a dětmi. Ale i v tomto případě jde o soukromou věc toho člověka a případné prostitutky/prostituta a vám do toho nic není.

Asistence při sexu u zdravotně postižených je ale něco úplně jiného. Drtivá většina z nich není schopna založit normální vztah se zdravým partnerem. Zdravé holky si prostě kvadruplegicka či mnoho dalších jinak postižených za životního partnera a otce svých dětí nevyberou. Přesto je u drtivé většiny těchto lidí zachována fyziologická i hormonální potřeba sexu. Ti lidé jsou prostě přírodou nadupaní hormony, což je pro prakticky všechny z nich dost trýznivé a bohužel nemají možnost tuhle věc nějak přirozeně řešit. To, co vy nazýváte prostitucí, je ve skutečnosti úlevná pomoc těm, kteří své přírodou dané vybavení nemohou přirozeně uplatnit. A i v tomto případě jde o soukromou věc těch lidí, kterých se to týká a Vám do toho opět nic není.

Cílem kategorie *Zastánci* bylo vystihnout všechna stanoviska, která komentátory vedla k přijetí sexuální asistence. Ta je pro ně jedinou přijatelnou možností pomoci. Z některých výpovědí je patrný soucit, jiní hodnotí na základě zkušeností a jiní si uvědomují, že se v podobné situaci mohou ocitnout vlivem osudu.

4.4 *Cenová nedostupnost*

V předposlední kategorii se budu zabývat příspěvky, které vyjadřují obavy z příliš vysoké ceny služeb sexuální asistence. Cenu za jednu hodinu poskytování služeb si stanovila pětice vyškolených sexuálních asistentek. Maximální výše činí 1200 Kč/h, přičemž je nutná ještě prvotní schůzka v hodnotě 500 Kč. Mnohým diskutujícím připadají ceny příliš vysoké.

Kde na to Ti postižení lidé budou brát? Vždyť pořád čteme, že nemají na pomůcky na léky a podobné potřeby. Taková asistentka není žádná láce.

1200 za hodinu. To si postižení moc často nepíchnou. To je cena tak jednou za tři měsíce a to budou muset ještě moc a moc šetřit.

Někteří komentátoři nevylučují ani variantu, že z důvodu vysoké ceny se klienti dostanou do finančních potíží, které budou chtít řešit nebankovní půjčkou.

No krást asi nepůjdou, ale možná si budou chtít PŮJČIT. A je tu spousta POMAHAČŮ, poskytujících úvěry za hezké úroky a bez zábran beroucí majetek, když někdo nezvládne splácet.

Nebankovní úvěry to jistí...

V současné době je proškoleny zatím pět sexuálních asistentek, přičemž tři jsou v Praze, jedna v Brně a poslední ve východních Čechách. Výlohy spojené s dopravou si klienti musejí zaplatit také. Výsledná částka je podle diskutujících tak vysoká, že si ji z invalidního důchodu málokdo bude moci častěji dovolit.

Tak 1.200 Kč za hodinu, k tomu doprava ... To se postižení při dnešních invalidních důchodech moc často nepotěší.

Podle dalšího příspěvku nastává pro lidi s postižením dilema, na co své našetřené peníze budou vynakládat.

Teď se jen nabízí otázka, zdali si raději na hodku vrznout, nebo zaplatit obědy skoro na měsíc :-). Myslím, že nastává úsvit hladových, ale spokojených :-).

Předposlední příspěvatel zmiňuje, že cenová nedostupnost je jedinou chybou sexuální asistence. Zároveň všem klientům, kterým by služba mohla pomoci, přeje, aby to bylo řešení, jak získat trochu důstojnosti a radosti ze života.

Máte pravdu v tom, že je to mnohým postiženým asi špatně dostupné, třeba lidé s duševním postižením nemají vysoké důchody a do práce se moc nedostávají... To je jediná chyba, jinak všem těm lidem, ostrčeným na okraj společnosti, kteří si svoji nemoc nevybrali dobrovolně, přeji, aby snad tohle byl způsob, jak získat trochu důstojnosti a radosti ze života.

Při zavádění služby sexuální asistence se hlavní iniciátoři shodli, že není vhodné žádat o finanční podporu státu. Nebylo by to spravedlivé vůči společnosti, která by se tak mohla cítit diskriminovaná. Stejný názor má i poslední příspěvek. Služba sexuální asistence nemá být privilegium, ale možnost, jak naplnit své sexuální potřeby.

1200/hod je normalna nedotovana cena, takže naozaj nejde o ziadne privilegium, len o to aby im tato uzitocna sluzba nebola upierana. 👍

4.5 Pochybovači

Poslední kategorie *Pochybovači* bude shrnutím, čeho se diskutující například obávají a co by služba měla nabízet.

4.5.1 City do práce nepatří

Největší riziko, na které byly sexuální asistentky upozorňovány, je emocionální vazba ze strany klienta. Vladana (sexuální asistentka) pro rozhovor s Českou televizí (2017) uvedla, že se s tím již setkala, klient jí neustále volal a byl zamilovaný. V případě, že taková situace nastane, měla by asistentka přerušit kontakty a doporučit klienta jiné sexuální asistentce.

Komentátoři se shodují, že zamilovanosti půjde jen těžko předejít.

Mezi asistentkou a jejím klientem však nesmí vzniknout citové pouto. 😞 Nj. Zkuzte to vysvětlit postiženému, na kterého poprvé v životě "sáhla" ženská. A jinou nesplaší.

Je v podstatě jisté, že pokud půjde o první sexuální kontakt, většina klientů se do své sexuální asistentky zamiluje.

Autor následujícího komentáře navíc uvádí, že nepodpořené city napáchají v životě klienta velkou bolest.

Nevím, nevím, nepřipadá mi jako dobrý nápad. Nelze zabránit zamilování pacienta do pracovnice a pak to napáchá v duchovním životě postiženého hodně škody a bolesti.

4.5.2 Chybí asistenti pro ženy

V současné době působí pouze pět proškolených sexuálních asistentek. Diskutující se ale shodují, že v rámci rovných příležitostí by se mělo myslet i na postižené ženy a vyškolit i sexuální asistenty. Šídová (2015) uvádí, že je to jistě do budoucna v plánu.

Pro me je tu jedna zahadna vec? Postizeni jsou pouze muzi?

...a není to diskriminující? Co postižené ženy?...

Ale ano, myšlenka to vážně není špatná. Mnoho postižených mužů to ocení. Možná by to chtělo v rámci emancipace i něco pro postižené ženy

Asistentky - tzn. ono je to jen pro chlapy? Není to diskriminace?

A kde se mohou přihlásit asistenti pro postižené klientky?

Všichni komentátoři narážejí na absenci mužů co by sexuálních asistentů a někteří to hodnotí jako diskriminaci.

4.5.3 A co daně?

Poslední podkategorií, kterou zde zmíním, je obava diskutujících, jak a jestli sexuální asistentky budou platit daně. Tato povinnost plyne pro všechny osoby samostatně výdělečně činné, kam sexuální asistentky spadají. Elektronická evidence tržeb pro ostatní činnosti a vybraná řemesla bude povinná od března a června roku 2018. Níže příkládám pár komentářů, které značí jisté obavy z podvodných daňových odvodů.

Vystaví asistentky po akci vozickarum uctenku z elektr. pokladny napojene na evidenci trzeb? Nebo se pocita s danovymi uniky? 😊😊😊

Asistentka bude vystavovat fakturu a odesílat EET? Postižený na to bude inkasovat příspěvek od sociálky? Nebo to bude, chceš to s fakturou a nebo bez faktury?

Ve výše zmíněném komentáři se autor navíc táže, zda osoby s disabilitou nebudou náhodou pobírat příspěvek od státu. Celý komentář je myšlen ironicky a pisatel nevěří, že by služby sexuální asistence měly být poctivé.

5 Diskuze

V mé bakalářské práci jsem chtěla zanalyzovat postoje diskutujících na internetovém fóru www.idnes.cz k tématu sexuální asistence. Data jsem získala z komentářů, které diskutující vkládali pod články týkající se dané tematiky. Tento námět jsem si vybrala pro jeho citlivost, malou povědomost, která je do značné míry způsobena jeho tabuizovaností a v neposlední řadě pro jeho naléhavost, která je patrná zejména u osob, kterých se tato problematika bezprostředně dotýká. Podle mého názoru by se o problematice sexuality osob s disabilitou a služeb sexuální asistence mělo více hovořit, aby se i široká veřejnost seznámila s důvody vzniku této služby a pohlížela na ní jako na službu, která osobám s disabilitou do jisté míry alespoň ulehčí již tak nelehký životní úděl.

Cílem práce bylo zjistit, jaký postoj zastávají diskutující na internetových fórech www.idnes.cz ke službě sexuální asistence. V souvislosti s cílem byly stanoveny dvě výzkumné otázky:

1. Je postoj diskutujících k sexuální asistenci negativní?
2. Jsou sexuální asistentky vnímány jako prostitutky?

Zvolila jsem kvalitativní výzkumnou strategii s použitím metody sekundární analýzy dat a diskurzivní analýzy. Zvolené metody se ke zkoumanému tématu hodily nejlépe. Jelikož se téma sexuální asistence dotýká sexuality osob s disabilitou, bylo potřeba zajistit takové výsledky, které nebudou zkreslené například ostychem respondenta o takové věci otevřeně vyjadřovat svůj názor. Právě prostředí diskuzního fóra napomohlo k výběru vzorku. Zde se respondenti nebáli otevřít a říkat věci, které by v osobním životě měly zůstat tajemstvím. Tento jev se podle Konečného (2011) nazývá internetová disinhibice, kdy dochází ke snížení normálních sociálních zábran v chování jako je ztráta nebo překonání nesmělosti, ostychu a plachosti. Příčinou bývá různý stupeň anonymity, kterou diskutující získají. Použitím diskurzivní analýzy jsem zkoumala postoje veřejného mínění a použité jazykové prostředky.

Z analýzy příspěvků na webových stránkách www.indes.cz vyplynulo pět kategorií, které vystihovaly postoje komentátorů k sexuální asistenci. Nejčtenější ze všech byl názor, že sexuální asistentky jsou prostitutky. Vyškolené ženy, které obdržely certifikát od spolku Rozkoš bez rizika, hodnotí jako klasické prostitutky, které se honosí jakýmsi certifikátem nebo jako vysloužilé prostitutky, o které již není zájem. Pro diskutující je většinou rozhodující definice, že poskytování sexuálních služeb za úplatu je prostituce.

Sexuální asistence není pouze o sexu, ale především o edukaci, objevení sexuality a naučení se s ní pracovat. Diskutující jako by tento fakt však přehlíželi.

Sexualita osob s disabilitou je velmi citlivé téma. Lečbych (2008) uvádí, že pokud jedinci s mentálním postižením nemají možnost naplňovat své potřeby sexuality, může dojít k rychlé fixaci na osobu, která je určitou dobu nablízku. Autor dále uvádí, že se může jednat o osobní asistenty, praktikanty a vychovatele. Obavy z citové angažovanosti vyjádřili i diskutující. Podle některých z nich nejde zamilovanosti předejít, zvláště pokud u klientů půjde o první sexuální zkušenosti. Tuto službu hodnotí jako nevhodnou, poněvadž neopětované city mohou u klientů způsobit spoustu bolesti a škody. I sexuální asistentka Vladana přiznala v rozhovoru pro Českou televizi (2017), že se již s emoční vazbou setkala. Klient byl zamilovaný a neustále jí volal. V těchto případech by měly asistentky přerušit kontakt a doporučit klientovi jinou sexuální asistentku.

Mezi nejčastější omyly společnosti podle Weisse (2010) patří, že sex by měl být spojen pouze s mládím a fyzickou kondicí. Někteří se domnívají, že osoby s postižením mají odlišné potřeby. Dále autor uvádí, že se společnost někdy mylně domnívá, že jedinci s postižením sexuální potřeby vlastně ani nemají, a pokud je projeví, je to považováno za nepřijatelné (Weiss, 2010). Stejný názor se objevil i mezi přispěvateli, kteří se domnívali, že osoby s disabilitou jsou znevýhodněni právem, aby se dále nepřenášel defektní gen. Pokud se jim snažíme pomoci, popíráme přírodu. Někteří z diskutujících sexuální asistenci hodnotili jako úchylnou a odmítali představu, že i lidé s postižením mají sexuální potřeby. Další komentátoři sice přiznávali, že mít sexuální potřeby je zcela přirozené, ale služby sexuální asistence odmítali. Službu hodnotili negativně, protože by měla stačit pomoc od sociálních pracovníků, které by se snažily vyhledat vhodného partnera s postižením či jedince naučit, jak své potřeby uspokojit i bez pomoci dalších osob.

Nesouhlas se službou sexuální asistence vyjádřili i ti, kteří se domnívají, že sex není potřeba učit. Sexuální pud vycházející z přírody i člověka neznalého dovede k tomu, jak si pomoci sám. Pokud toho jedinec není fyzicky schopný, sexuální asistentka sehraje roli obyčejné prostitutky.

Mandzáková (2013) uvádí, že pro pochopení sexuální a citové potřeby lidí s disabilitou se musíme naučit akceptovat jejich sexualitu jako přirozenou součást jejich života, jelikož jsou tyto lidé kvůli svému znevýhodnění vyloučeni ze společnosti a snadno podléhají autoritám.

Našli se i tací, kteří sex pokládali za přirozenou součást života a sexuální potřeby lidí s disabilitou akceptovali. Zohledňovali, že někteří jedinci ve svém životě nikdy nebudou schopni navázat partnerský vztah. Sexuální asistence pro diskutující byla prakticky jedinou přijatelnou službou. Proškolené asistentky ke klientům budou přistupovat citlivě, a tak nebudou vystaveni situacím, kdy je prostitutky odmítaly právě kvůli svému postižení, popřípadě si za službu účtovaly vyšší cenu jen proto, že se jednalo o osobu s disabilitou. Sexuální asistenci hodnotí jako službu, která klientům může dodávat sebevědomí a alespoň chvilkový pocit mužnosti.

Block (2012) předpokládá, že změna postoje veřejnosti může nastat tehdy, pokud budou lidé s disabilitou plně začleněni do společnosti. Autor uvádí, že většinová společnost však sexualitu osob s disabilitou zatím nebyla schopná přijmout. Dodnes někteří odmítají přiznat, že všichni máme sexuální potřeby a že sexualita je stejně důležitá pro nás všechny (Block, 2012).

Zastánci sexuální asistence nechápu negativní postoje většiny diskutujících, když tato služba nikomu neublíží, klienti si ji hradí sami a dokáže být společností přijímána, jak ukazují zahraniční státy.

Někteří kritizují negativní postoje ostatních diskutujících a nechápu jejich rozčilení, když je tato služba již zavedená v zahraničí, nikomu neublíží ani neškodí a navíc si ji klienti musí hradit ze svého.

Pokud společnost přijímá prostituci, měla by společnost tolerovat i tyto služby, které si navíc jedinci hradí ze svého.

Stanovená výše ceny za jednu hodinu poskytování služeb sexuální asistence vyvolala u diskutujících další vlnu ohlasu. Některým přišla tato cena příliš vysoká a hodnotili sexuální asistentky pouze jako vychytralé prostitutky, které cílí na bezbrannou klientelu za účelem vyššího zisku. Navíc se podle nich tato vychytralost jistých žen skrývá za solidaritu a pomoc. Komentátoři uváděli, že si osoby s disabilitou ze svých finančních prostředků tuto službu nebudou moci dovolit. Šídová v rozhovoru pro MF Dnes (2017) si je vědomá, že je tato služba pro osoby s disabilitou finančně náročná. Do budoucna je podle autorky v plánu vyškolit další asistentky i asistenty, kteří by působili i v ostatních krajích. Klienti by tak nemuseli platit tak vysoké výlohy spojené s dopravou. Jiní uváděli, že je cena stanovená správně, protože nejde o privilegium, ale pouze o to, aby jim tato užitečná služba nebyla upírána.

Jako diskriminaci příspěvatelé považovali, že je vyškoleny pět žen, ale žádný muž. Tázali se v komentářích, jestli ženy s postižením nemají nárok na uspokojení sexuálních potřeb a soudili, že pokud jsou služby dostupné pro muže, měly by být v rámci rovných příležitostí dostupné i pro ženy. V současné době se ženy s postižením mohou obrátit pouze na některé sexuální asistentky, které pracují i se ženami.

Diskriminace je pro komentátory i samotná sexuální asistence ve vztahu k prostituci. V naší zemi prostituce není zákonem nijak definovaná a platí zde aboliční přístup, který trestá pouze průvodní jevy prostituce jako například trestný čin kuplířství a obchodování s bílým masem. Zavedení sexuální asistence diskutující považují za legalizaci prostituce pouze pro určitou skupinu lidí a spatřují za vhodné zlegalizovat i prostituci.

Informovanost společnosti o službách sexuální asistence je stále velmi slabá. Problém může nastat ve chvíli, kdy se o této službě nedozvědí ani potenciální klienti. Pokud jedinec nemá šanci se o službě dozvědět, měli by jim to sdělit rodinní příslušníci. Spousta rodin se ale sexualitou osob s disabilitou nezabývá, nepodporuje edukaci a stále své potomky hodnotí jako malé děti. Štěrbová (2012) uvádí, že sexuální výchova u osob s disabilitou se odehrává často mlčením jak ze strany rodičů, tak pedagogů, poradců a zdravotnického personálu. Thorová, K. et al., (2012) píše, že osoby s jakoukoliv poruchou nebo znevýhodněním mají stejné právo na sexuální vzdělávání jako ostatní lidé. Mají také právo na poskytování péče týkající se sexuality a vyjadřování svých citů. Proto by bylo dobré, kdyby rodina, zdravotničtí pracovníci i všichni pracovníci, kteří se setkávají s postiženými lidmi, byli proškoleni v oblasti sexuálního vývoje a chování (Thorová, K., et. al, 2012). Sexualita má podle Janíše (2007) funkci reprodukční, komunikační, prestižní, ale především i funkci redukování napětí. V případě, že nedochází k uvolňování napětí, může vznikat stres a frustrace. Dá se tedy předpokládat, že mnozí rodiče o službách sexuální asistence vědí, ale nedokáží si připustit, že by jejich dítěti tyto služby mohly pomoci při uvědomění si vlastní sexuality. Sopková (2009) uvádí, že i rodiče osob s disabilitou by měli být informováni. Tato cílová skupina se podle autorky osvětě a informacím spojených se sexualitou brání, neboť je toto téma pro ně stále tabu a nepřiznávají, že by jejich potomci mohli mít sexuální potřeby. Z reportáže České televize (2017) navíc vyšla zajímavá informace, že klienti sexuální asistence netouží po pohlavním styku, ale především po dotecích, masážích a objímání od druhé osoby.

Ze zahraniční průzkumné studie Giorgie Gammino (2016) lze čerpat důležité informace. Z deseti respondentů s vrozeným fyzickým postižením jich devět hodnotilo

služby sexuální asistence pozitivně. Tato služba pro ně otevírá možnost, jak uspokojit své sexuální potřeby, zvyšovat sebevědomí a cítit se lépe. Mnozí z nich si však uvědomují, že služby sexuální asistence nejsou řešením jak si vynahradiť chybějící partnerský vztah. Sexuální asistenci vidí jako osobní volbu a příležitost, kterou by každý člověk s disabilitou mohl využít. Z výzkumu dále vyplynulo, že se respondenti obávají zamilování se do asistentů a věří, že riziko je daleko větší pro osoby, které nemají žádnou sexuální zkušenost. Tento problém však může být vyřešen pomocí školení, které by dostávali klienti a které by se zároveň přizpůsobovalo inteligenčním schopnostem jedince. Další variantu vidí v náhradě asistenta. Pouze jeden z respondentů nesouhlasil se zavedením služby sexuální asistence.

Gammino (2016) ve výzkumu dále uvádí, že pro rodiče je někdy nepředstavitelné, že by jejich děti mohli mít sex, raději věří, že jejich „děti“ sex mít nemohou. Pokud si jejich potomek najde partnera, mají potřebu své dítě chránit, protože se bojí sexuálního zneužití, ke kterému by mohlo dojít a radši svému potomkovi pomohou sami (Gammino, 2016).

Na internetovém fóru www.indes.cz se objevily i příspěvky, které psali samotní rodiče osob s disabilitou. Službě sexuální asistence vyjadřovali podporu. Sexuální potřeby svých potomků si uvědomovali a jediným přijatelným řešením by pro ně byla tato služba. Svě potomky by radši svěřili asistentce, která bude citlivější a informovanější, než by byla prostitutka. Zároveň se pozastavují nad negativními ohlasy ostatních diskutujících, kteří službu odmítají, přirovnávají k prostituci či se vysmívají samotným sexuálním asistentkám. Tento jev hodnotí jako neznalost situace nebo závist. Kontruji však tím, že závist není na místě, protože si službu budou klienti hradit sami a navíc bude poskytována těm, kteří mají mizivou šanci ve svém životě navázat partnerský vztah.

Sexuální asistence pro rodiče není pouze službou, která se zaměřuje na pohlavní styk, ale je brána i se svou edukativní složkou. Jeden otec uvádí, že mu sexuolog doporučil svého syna naučit masturbovat, což mu přišlo zvrhlé z pohledu rodiče, a tak služby sexuální asistence hodnotí jako pomoc, která navíc podpoří i rodinu.

Všechna hlediska, která byla v příspěvcích rodiči zvýrazněna, se navíc plně shodují s definicí Venglářové (2013), že sexualita nezahrnuje pouze fyzický sex, ale i potřebu intimního kontaktu s blízkým člověkem, spokojenost a pocit potřebnosti pro jiné, sounáležitost, oporu, rodičovství a potřebu zachování rodu. Pokud jde o služby sexuální asistence, nezahrnují potřebu reprodukční, která je spojena se zachováním rodu.

6 Závěr

Cílem předkládané bakalářské práce bylo vyhodnotit postoje, které zaujímají diskutující pod články sexuální asistence na internetových stránkách www.idnes.cz. Z výzkumného šetření vyplynula některá zajímavá zjištění, která v této části přiblížím.

Prvním zjištěním bylo, že sexuální asistentky jsou společností považovány za prostitutky. Toto zjištění někteří pouze konstatují, jiní naopak práci sexuálních asistentek znevažují, mají je za prostitutky, které často nazývají expresivními výrazy či vulgarismy. Služby sexuální asistence dehonestují.

Druhým zjištěním bylo, že drtivá většina diskutujících služby sexuální asistence neuznává a odmítá. Někteří považují sexuální asistentky za vypočítavé prostitutky, které se snaží na bezbranné klientele zbohatnout. Jiní si myslí, že jsou to vysloužilé prostitutky, které by z důvodu vyššího věku již neměly dostatečnou klientelu. Další názor zobrazoval služby sexuální asistence jako něco úchylného nebo jako službu, která je zbytečná, protože sex není potřeba učit, neboť je každý schopen své potřeby uspokojit i bez pomoci druhých. Někteří přispěvatelé viděli služby jako diskriminační z důvodu, že cílí pouze na určitou část obyvatel. Poslední komentář se vyznačoval svojí bezcitností a bezohledností, která považovala osoby s disabilitou jako jedince, kteří jsou v tomto omezení právem, aby se dále nemohli rozmnožovat a přenášet tak defektní geny. Služby sexuální asistence hodnotil jako popírání přírody.

Další zjištění se týkalo skupiny zastánců, kteří vyjadřovali podporu a souhlas se sexuální asistencí. Služby hodnotili jako přínosné, potřebné a jediné možné východisko, jak osobám s disabilitou pomoci v uspokojování svých sexuálních potřeb. Zároveň odsuzovali negativní příspěvky od ostatních diskutujících a nechápali, proč by tato služba neměla být dopřána těm, kteří ji skutečně potřebují. Uvědomovali si, že mnozí z nich nebudou schopni navázat partnerský vztah, ale sexuální potřeby mají v jejich životě stejnou hodnotu jako u všech ostatních. Služby si navíc klienti financují sami a mělo by být každému jedno, jak se svým majetkem naloží. Některé příspěvky vkládali rodiče, kteří službu hodnotili jako přínosnou a radši by svého potomka svěřili proškolené ženě, která bude přistupovat citlivě a profesionálně.

Méně časté postřehy odrážely příliš vysokou cenu, obavy ze zamilovanosti, nepoctivost služeb a nedostupnost pro ženy.

Argumenty jednotlivých příspěvatelů odrážejí mýty a předsudky, kterými je sexualita osob s disabilitou stále opředená. Ve stylu komunikace byly patrné negativní postoje vnímání sexuality těchto osob, jako by tyto potřeby ani neměly mít.

Přínos mé bakalářské práce shledávám v tom, že poukazuje na nedostatečnou informovanost veřejnosti o sexualitě osob s disabilitou a služeb sexuální asistence. S tímto problémem se setkali v roce 2003 i ve Švýcarsku, kdy veřejnost neměla dostatečné informace týkající se sexuální asistence a sexualita osob s disabilitou byla tabu. Služby sexuální asistence byly ještě téhož roku zrušeny. Ukázalo se, že je důležité především informovat veřejnost o potřebách, které nejsou u některých jedinců dostatečně naplňovány, aby dokázala přijmout zavedení této kontroverzní služby.

I v České republice názory veřejnosti odráží, jak malá je povědomost a je zapotřebí dále šířit informace například osvětovými činnostmi, které by napomohly s odkrýváním naléhavosti situace.

Sexuální asistence v České republice má šanci na přijetí společností, ale je potřeba ještě odvést spoustu práce. Například proškolení výhradně žen vylučuje možnost využití služby homosexuálními jedinci a ženám. Sexuální asistentky sice poskytují služby všem, ale záleží na tom, jaké představy mají osoby s disabilitou. Další problém je spojen se vzděláváním sexuálních asistentek, které je mnohdy hodnoceno jako nedostatečné, sporné taky zůstává poskytování služeb jedincům s těžší formou mentálního postižení, kdy nelze zhodnotit úspěšnost interakce.

I přes zmíněné nedostatky má služba jistě možnost být v budoucnu funkčním řešením a pomocí pro osoby s disabilitou. Sexuální asistentky v současné době poskytly přes 250 asistencí, z nichž mohly vyškolené ženy načerpat nové poznatky a službu sexuální asistence posouvat dále.

Domnívám se, že tato bakalářská práce je zajímavým úhlem pohledu na postoje společnosti ke službám sexuální asistence. Předkládaná bakalářská práce může pomoci laické veřejnosti jako zdroj informací. Předložené výsledky mohou napomoci ke zvýšení povědomí společnosti o sexualitě osob s disabilitou, která je stále opředená mýty, jak vyplynulo z výzkumu. Zároveň by tato práce mohla být ukazatelem, že povědomí o službách sexuální asistence je stále mizivé a je zapotřebí o tomto tématu více hovořit.

7 Seznam literatury

ANDREWS, E., E., LUND, E., M., 2016. Silenced No More: A Review of Supporting Disabled People with Their Sexual Lives. *Sexuality and Disability*. 34(2). 227- 233. DOI: 10.1007/s11195-016-9437-9.

AUGSTENOVÁ, V., 2016. *Sexuální asistence aneb doteky s intimitou hendikepovaných* [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/dvojka/dokument/_zprava/sexualni-asistence-aneb-doteky-s-intimitou-hendikepovanych.

BLOCK, P., R. SHUTTLEWORTH, J. PRATT, H. BLOCK a L. RAMMLER, 2012. Disability, Sexuality and Intimacy. *Politics of Occupation-Centred Practice* [online]. West Sussex, UK: John Wiley & Sons, Inc, [cit. 2016-03-30]. DOI: 10.1002/9781118702819.ch12.

ČESKÁ TELEVIZE ©1996- 2017 [online] [cit. 15.4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/217452801100402>

DISMAN, M., 2011. Jak se vyrábí sociologická znalost. 4. vydání. Praha: Karolinum. 368 s. ISBN: 978-80-246-1966-8.

DOLEŽAL, J., 2015. Sexuální asistentky: revoluce v péči o handicapované. *Reflex*. 2015(49), 28. ISSN 1213-8991.

DRÁBEK, T., 2013. *Partnerský a sexuální život osob se zdravotním postižením-publikace pro odborné sociální poradenství*. Praha 2013. 98s. ISBN 978-80-260-5282-1.

EISENBERG, N. W., ANDERSKI, S., MONA, L., 2015. Sexuality and Physical Disability: A Disability-Affirmative Approach to Assessment and Intervention Within Health Care. *Current Sexual Health Reports*. 7(1). 19-29. DOI: 10.1007/s11930-014-0037-3

FEGERT, J., WOLFF, M., 2006. *Sexueller Missbrauch durch Professionelle in Institutionen, Prävention und Intervention*. Ein Werkbuch. Beltz. 324 s. ISBN 978-3-662-44244-9.

FREYA ©2017 [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: <http://www.freya.live/cs>.

GALEN, M., 2007. *Rechtsfragen der Prostitution. Das ProstG und seine Auswirkungen*, 209 s. ISBN 978-3-406-51005-2.

GAMMINO, G., R. et al., 2016. Sexual Assistance in Italy: An Explorative Study on the Opinions of People with Disabilities and Would- Be Assistants. *Sexuality and disability*. 34(2). 157- 170. DOI: 10.1007/s11195-016-9435-y.

HANKOVÁ, M., VÁVROVÁ., S., 2016. *Partnerské vztahy očima mladých dospělých s vrozeným tělesným postižením*. Praha: Grada. 168 s. ISBN 978-80-271-0012-5.

Initiative Sexual Begleitung ©2014- 2017 [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: <http://www.insebe.ch/>.

HENDL, J., 2012. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vydání. Praha: Portál. 408s. ISBN 978-80-262-0219-6.

IPSER, M., 2015. Nedotknutelní? Ne, lidé s postižením potřebují k životu také erotiku [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: <http://www.invarena.cz/?p=19392>

JANIŠ, K., MARKOVÁ, D. 2007. Příspěvek k základům sexuální výchovy. Hradec Králové: Gaudeamus. 77 s. ISBN 978-807-0416-211.

JANKOVSKÝ, J., 2006. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením*. 2. vydání. Praha: TRITON. 176 s. ISBN 80-7254730-5.

KAJANOVÁ, A., KUBELOVÁ, V., 2009. *Využití internetu pro získání výzkumných dat sociologického charakteru od specifických cílových skupin (minority, subkultury)*. Kontakt. 2009, no. 2. ISSN 1212-4117.

KONEČNÝ, Š., 2011. *Fenomén lhaní v prostředí internetu*. Brno: Masarykova Univerzita. 121 s. ISBN 978-80-210-5488-2.

KOZÁKOVÁ, Z., 2013. *Výchova a vzdělávání osob s mentálním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého. 128 s. ISBN 978-80-244-3714-9

LANGER, M., 2015. Rozhovor o sexuální asistenci: lidi s postižením, ozvěte se, tlučte na brány. *Vozičkář- časopis nejen pro sedící*. 24(5) 18-19.

LEČBYCH, M., 2008. *Mentální retardace v dospívání a mladé dospělosti*. Olomouc: Univerzita Palackého. 248 s. ISBN 978-802-4420-714.

LIGA VOZÍČKÁŘŮ ©2013 [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: <http://vozickar.com/o-casopisu-vozickar/>.

LIMONCIN, E. et al., 2014. The Psychosexual Profile of Sexual Assistants: An Internet-Based Explorative Study. *PLoS ONE*. 9(6):e98413.DOI:10.1371/ journal.pone. 0098413.

MANDZÁKOVÁ, S., 2013. *Sexuální a partnerský život osob s mentálním postižením*. Praha: Portál. 184 s. ISBN 978-80-262-0502-9.

MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J., 2010. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 2. vydání. Praha: Portál. 352 s. ISBN 978-80-7367-818-0.

MIOVSKÝ, M., 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada. 332s. ISBN 80-247-1362-4.

MILFAIT, R. 2012. *Teologická etika v kontextu sociální a pastorační práce*. Vimperk: Akcent. 540 s. ISBN 978-80-86057-78-1.

PŠENICOVÁ, B., 2014. *Právo na sex. ROZKOŠ bez RIZIKA představuje nový projekt*. [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz/pravo-na-sex-aneb-intimni-asistence-pro-potrebne-rozkos-bez-rizika-predstavuje-novy-projekt>.

REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada. 184 s. ISBN: 8024730065.

ROZKOŠ BEZ RIZIKA, o.s. ©2010- 2017 [online]. [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: <http://sexualniasistence.org/sex-asistence>.

SAKELLARIOU, D., 2016. If not the disability, then what? Barriers to reclaiming sexuality. *Sexuality and disability*. 24(2). 101- 111. DOI: 10.1007/s11195-006-9008-6

SCHNEIDEROVÁ, S., 2015. *Analýza diskurzu a mediální text*. Praha: Karolinum. 166 s. EAN: 9788024628844

Sexualité Handicaps Pluriels ©2005-2015 [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: http://www.sehp.ch/index.php?option=com_content&view=article&id=39&Itemid=138.

SOPKOVÁ, M., 2009. *Problematika připravenosti žáků s mentálním postižením v oblasti výchovy k manželství a rodičovství*. Praha: ORFEUS. 198 s. ISSN 978-80-903519-7-4.

ŠÍDOVÁ, L., 2015. *Lucie Šídová o dvou letech projektu Právo na sex a zavádění sexuální asistence v ČR* [online] [cit.24.2.2017]. Dostupné z: <http://rozkosbezrizika.cz/rozhovor-lucie-sidova-o-dvou-letech-projektu-pravo-na-sex-a-zavadeni-sexualni-asistence-v-cr>.

ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ J., MALINOVÁ H., 2013. *Ze sexbyznysu na trh práce?* 187 s. ISBN 978-80-260-4963-0.

ŠILEROVÁ, L., 2013. *Jak a proč mluvit s dětmi o sexualitě*. Praha: Grada. 104 s. ISBN 80-247-0291-6.

ŠMÍD, M., 2015. Projekt intimní a sexuální asistence z pohledu trestního práva- není tento projekt v rozporu s trestným činem kuplířství? [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: <http://www.sexualniasistence.cz/projekt-intimni-a-sexualni-asistence-z-pohledu-trestniho-prava-neni-tento-projekt-v-rozporu-s-trestnym-cinem-kuplirstvi/>.

ŠTĚRBOVÁ, D., 2012. Rizika v sexuálním vzdělávání osob se zdravotním postižením. In: ZOUHAROVÁ, M., PODROUŽEK, M. *5. moravský regionální kongres k sexuální výchově SAFE II*. Brno: Tribun. s.78-84. ISBN 978-80-904290-7-9.

ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. a kol. 2014. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. 384 s. ISBN: 978-80-262-0644-6.

THOROVÁ, K., JŮN, H., 2012. *Vztahy, intimita a sexualita lidí s mentálním handicapem nebo s autismem*. Praha: Pasparta. 116 s. ISBN 978-80-87690-08-6.

TLC Trust ©2016 [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: http://tlc-trust.org.uk/?page_id=1127.

UZEL, R., MITLÖHNER, M., 2007. *Vybrané otázky lidské sexuality: texty k sociální práci*. Hradec Králové: Gaudeamus. 93 s. ISBN 978-80-7041-609-9.

VAŠÁT, P., 2008. *Kritická diskursivní analýza: Sociální konstruktivismus v praxi*. Antropoweb[online]. 2008, roč. 3, č. 2-3 [cit. 2017-02-25]. ISSN 1801-8807. Dostupné z: <http://antropologie.zcu.cz/kriticka-diskursivni-analyza-socialnikonstruktivismus-v-praxi>

VENGLÁŘOVÁ, M., EISNER, P., 2013. *Sexualita osob s postižením a znevýhodněním*. Praha: Portál. 208 s. ISBN 978-80-262-0373-5.

VIDUROVÁ, A., 2013. Sexuální asistence po francouzsku. *Vozíčkář- časopis nejen pro sedící*. 22(2), 20.

VIDUROVÁ, A., 2014. Sexuální asistence- tady a teď? [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z:<http://vozickar.com/sexualni-asistence-tady-a-ted/>.

VIDUROVÁ, A., 2014. Zažíváme osvícenství sexuální asistence v ČR? *Vozíčkář-časopis nejen pro sedící*. 24(4), 11-13.

VOLFOVÁ, I., KOZÁKOVÁ, Z., VELEMÍNSKÝ, M., 2008. *Prevence sexuálního zneužívání dětí a adolescentů se specifickými potřebami*. Praha: TRITON. 76 s. ISBN 978-80-7387-129-1.

VOSÁHLO, A., 2016. *Když se odvážná přání vyplní- o sexuální asistenci* [online] [cit. 24.2.2017]. Dostupné z: <http://vozickar.com/kdyz-se-odvazne-prani-vyplni-o-sexualni-asistenci/>.

WALTER, J., 2008. *Sexualbegleitung und Sexualassistentz bei Menschen mit Behinderungen*. Universitätsverlag Winter (Heidelberg) 2008. 228 s. ISBN 978-3-8253-8314-5.

WEISS, P. a kol., 2010. *Sexuologie*. Praha: Grada. 744 s. ISBN 978-80-247-2492-8.

ZÁBRODSKÁ, K., 2009. *Variace na gender*. Praha: Academia. 200 s. ISBN 978-80-200-1752-9.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, 2009. *Sbírka zákonů České Republiky*, částka 11, s. 354-464. ISSN 1211-1244

Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, 2000. *Sbírka zákonů České Republiky*, částka 32, s. 1521- 1532.

ZVĚŘINA, J., 2003. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Brno: Cerm. 288 s. ISBN 80-7204-264-5.